

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Kristýna Juříková

Doručování ve správním řízení

Diplomová práce

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Doručování ve správním řízení“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne

Kristýna Juříková

Na tomto místě bych ráda poděkovala svým blízkým za trpělivou podporu po dobu studia na Univerzitě Palackého.

Dále děkuji JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D. za její vstřícnost a odborné vedení při psaní této práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod.....	7
1 Doručování	8
1.1 Charakteristika a význam v rámci správního řízení	8
1.2 Význam doručování v rámci správního řízení.....	9
1.3 Právní úprava	11
2 Způsoby doručování	14
2.1 Správní orgán doručuje sám	14
2.1.1 Veřejná vyhláška.....	15
2.1.2 Úřední deska	17
2.1.3 Doručení na místě.....	18
2.2 Správní orgán doručuje prostřednictvím jiného	18
2.2.1 Prostřednictvím obecního úřadu, jemu naruven postaveného správního orgánu, policejního orgánu	18
2.2.2 Prostřednictvím obecní policie	19
2.2.3 Prostřednictvím provozovatele poštovních služeb	20
2.2.4 Odpovědnost za doručení	22
3 Režimy doručování.....	24
3.1 Datové schránky	24
3.1.1 Datová schránka orgánu veřejné moci.....	30
3.1.2 Komunikace orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky	31
3.1.3 K autorizované konverzi dokumentů.....	34
3.2 Doručení na elektronickou adresu	35
3.2.1 K elektronickému podpisu.....	36
3.2.2 Nařízení eIDAS	39
3.3 Doručení do vlastních rukou.....	40
3.3.1 Fyzickým osobám.....	40
3.3.2 Právníckým osobám	42
3.4 Doručení na dodejku.....	42
3.5 Obyčejné doručení.....	43
4 Aplikační problémy	45
4.1 Adresa.....	45

4.1.1	Adresa na ohlašovně	46
4.1.2	Volba adresy pro doručování a elektronického doručování.....	47
4.1.3	Doručování do zahraničí.....	49
4.2	Datové schránky	50
4.3	Uložení písemnosti, prominutí zmeškání úkonu	51
4.4	Vliv NOZ na účastníky řízení.....	54
4.4.1	Nápomoc při rozhodování	54
4.4.2	Zastoupení členem domácnosti	55
	Závěr	57
	Seznam použitých zdrojů (bibliografie).....	61
	Shrnutí.....	66
	Summary	67
	Seznam klíčových slov	68

Seznam použitých zkratk

s.ř.	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v z.p.p.
ElÚkon	zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, v z.p.p.
přest.z.	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v z.p.p.
st.z.	zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v z.p.p.
ELPZ	zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, v z.p.p.
ArSSZ	zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, v z.p.p.
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v z.p.p.
NSS	Nejvyšší správní soud
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
ISDS	informační systém datových schránek
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
v z.p.p.	ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Doručování je procesní institut, který nalezneme v řadě právních odvětví. Pro tuto diplomovou práci jsem jako zkoumanou oblast zvolila správní právo. Formy činnosti veřejné správy jsou bohaté - můžeme hovořit o normotvorbě, správním rozhodování, vydávání opatření obecné povahy, správním dozoru, uzavírání veřejnoprávních smluv, nevrchnostenské či ostatní činnosti. V letním semestru třetího ročníku mě při výuce předmětu „Správní právo 3“ velmi zaujalo správní řízení, což bylo hlavní motivací k volbě tématu. Tato problematika je pro diplomovou práci rozsahem příliš široká, proto jsem si vybrala jednu z částí správního řízení, a to doručování.

Tato diplomová práce si klade za cíl podrobně rozebrat právní úpravu doručování se zaměřením na způsoby a režimy doručování.

Práce se zaměřuje na doručování ve směru od správního orgánu k adresátu veřejné správy. Práce vychází zejména ze zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Okrajově je také vymezen vztah správního řádu vůči zvláštním právním předpisům a v nich obsažené úpravě doručování.

Diplomová práce je členěna do čtyř kapitol. V úvodní kapitole se věnuji charakteristice a významu doručování a následně pak právní úpravě tohoto institutu. Ústředními kapitolami jsou kapitola druhá a třetí. Druhá kapitola se věnuje způsobům doručování, nejprve způsobu, kdy správní orgán doručuje sám, poté kdy správní orgán doručuje prostřednictvím jiného. Kapitola třetí se týká režimů doručování, přičemž je kladen důraz na doručování prostřednictvím informačního systému datových schránek. Poslední kapitola se snaží vybrat některé z problémů v praxi. Zvolila jsem adresu pro doručování a její volbu, úskalí datových schránek či uložení písemnosti a s ním spojené prominutí zmeškání úkonu. Dále jsou zde stručně zmíněny instituty nápomoci při rozhodování a zastoupení členem domácnosti, které přinesl NOZ, a jejich aplikace při doručování ve správním řízení.

V práci bude využita deskriptivní a analytická metoda s využitím relevantní judikatury.

Poznatky čerpám ze zákonů a odborné literatury, zejména z komentářů a článků v odborných časopisech. Cenným zdrojem informací je judikatura Nejvyššího správního soudu. Pracovala jsem také s internetovými zdroji, zejména se stránkami Ministerstva vnitra (www.mvcr.cz), na nichž lze nalézt závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a metodiky doručování, a se stránkami www.datoveschranky.info.

Práce vychází z právního stavu ke dni 1.6.2015.

1 Doručování

1.1 Charakteristika a význam v rámci správního řízení

Správní řízení je legálně vymezeno jako postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá. Jde o proces aplikace hmotného správního práva.¹ Ze starších definic lze zmínit tu od F. Weyra, který definoval správní řízení jako ten druh řízení, který se odehrává před úřady správními.²

Právní institut doručování je v každém procesním předpisu jedním z klíčových, protože s doručením písemností jsou spjaty ty nejdůležitější důsledky vrchnostenského rozhodování orgánů státní moci. Obecně lze říct, že doručením vznikají, zanikají nebo se mění práva a povinnosti účastníků řízení, teprve řádným doručením je rozhodnutí pro příjemce účinné.³

Doručování je **komunikační prostředek** svěřený orgánům veřejné moci za účelem seznámení zúčastněných osob s klíčovými právními skutečnostmi, jehož cílem je, aby se písemnosti odesílané orgány veřejné moci dostávaly k jejich adresátům.⁴ Právníkový slovník uvádí, že doručování ve správním řízení slouží k informovanosti účastníků a dalších osob (např. svědků, advokátů) o důležitých úkonech v řízení.⁵ Podobně S. Skulová vymezuje doručování jako **způsob kontaktu a komunikace mezi správním orgánem a subjekty zúčastněnými na řízení, popřípadě správními orgány navzájem**.⁶ František Weyr definoval doručování jako jeden ze způsobů uvědomování o úředních úkonech, přičemž předpokládal písemnou formu úředních úkonů.⁷

Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že doručování je svou podstatou komunikačním prostředkem, který slouží k **seznámení účastníků konkrétního**

¹PRŮCHA, Petr. *Slovník českého práva*. 2. vydání. Praha: Linde, 1999, s. 1371

²WEYR, František. *Správní řád: vládní nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb. z. a n.* 1. vydání. Brno: Barvič & Novotný; čs. a.s. právník, 1930, s. 13

³rozsudek NSS ze dne 8.12.2011, č.j. 5 As 87/2011 – 53

⁴ŠIMEK, Karel. *Daňový řád: komentář. I díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 225

⁵HENDRYCH, Dušan. *Právníkový slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 175

⁶SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 112

⁷WEYR, František. *Správní řád: vládní nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb. z. a n.* 1. vydání. Brno: Barvič & Novotný; čs. a.s. právník, 1930, s. 153

řízení s určitými úkony, provedenými v daném případě vrchnostenským orgánem.⁸ Jako účel právní úpravy doručování judikatura Nejvyššího správního soudu stanovila především snahu zabránit bezdůvodným obtížím s doručováním.⁹ Orgány aplikující právo musí při své činnosti postupovat tak, aby interpretační a aplikační právní problémy řešily s maximální mírou racionality, proto právní výklad institutu doručování nemá vést k praktickým důsledkům, který se zásadně odlišují od běžného vnímání tohoto institutu ve společnosti.¹⁰

V rámci správního řízení se může doručovat oznámení o zahájení řízení, předvolání, výzva k podání vysvětlení, usnesení, rozhodnutí. Nejvýznamnějším z těchto dokumentů je bezpochyby správní rozhodnutí, které je výsledkem správního řízení a cílem celého postupu správních orgánů ve správním řízení.

Správní orgán doručuje jednak účastníkům řízení, zástupci, zákonnému zástupci, společnému zástupci, opatrovníkovi, advokátovi; tomu, koho adresát k přijetí písemnosti zmocnil, správním orgánům či jiným orgánům veřejné moci.¹¹ Dále pak svědkům, tlumočnickům, znalcům, osobám dotčeným či osobám, které mají podat vysvětlení. Správní řád rozlišuje doručování fyzickým osobám a doručování osobám právnickým.

Mezi obecné principy pro doručování řadíme možnost správního orgánu zvolit způsob doručení; dále pak skutečnost, že doručovatel je vždy úřední osobou; dále potvrzení doručení písemnosti a náhradní doručování v případě doručování na elektronickou adresu; rovněž také to, že adresát má možnost volby adresy pro doručování a že doručovat fyzické osobě je možné kdekoliv.¹²

1.2 Význam doručování v rámci správního řízení

Určení dne doručení je zvlášť významné u rozhodnutí, neboť den doručení je určující pro běh lhůt, pro nabytí právní moci, vykonatelnosti apod.¹³ Doručení rozhodnutí je velmi důležité pro právní moc rozhodnutí. Pokud se jedná o rozhodnutí, proti kterému je vyloučeno odvolání, nabývá toto rozhodnutí právní moci doručením. Pokud se jedná o rozhodnutí, kde je odvolání možné, nabývá takové rozhodnutí právní moci buďto marným uplynutím odvolací lhůty, nebo ukončením odvolacího řízení. Již v československém správním řízení bylo za obecnou zásadu považováno, že doručení je podstatnou náležitostí správního rozhodnutí, bez

⁸rozsudek NSS ze dne 16.12.2010, č.j. 1 As 90/2010 - 95, rozsudek NSS ze dne 18. 8. 2005, č. j. 2 Afs 202/2004-43

⁹rozsudek NSS ze dne 8.12.2014, č.j. 8 As 25/2013 - 48

¹⁰ rozsudek NSS ze dne 16.12.2010, č.j. 1 As 90/2010-95

¹¹ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od a do Z*. 2. vydání. Olomouc: ANAG, 2012, s. 110

¹²FRANC, Pavel. *Správní řád*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 148-153

¹³HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 175

níž nemůže mít vůči stranám řízení účinky. Tehdejší Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval: „Rozhodnutí správního úřadu, které obsahem svým působí na práva strany, stává se vůči straně účinným teprv, když straně bylo doručeno do rukou vlastních nebo do rukou jejího zmocněnce.“¹⁴

Doposud jsem zmínila pouze doručení správního rozhodnutí. V řízení se však doručují i jiné písemnosti a také u nich je nutné, aby správní orgán postupoval v souladu se zákonnými požadavky. Příkladem takové jiné písemnosti může být doručení předvolání k ústnímu jednání o přestupku. Pokud by správní orgán doručil na zcela špatnou adresu, adresát by se nedozvěděl, že se má dostavit k ústnímu jednání, tudíž by se ani neomluvil z ústního jednání a věc by mohla být na základě § 70 přestupkového zákona projednána v jeho nepřítomnosti. Tím by došlo k porušení práva osoby obviněné ze spáchání přestupku vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu a k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svou obhajobu, podávat návrhy. Adresát by se tedy o tom, že probíhalo ústní jednání, dozvěděl až po doručení rozhodnutí. Adresát může požádat o určení neplatnosti doručení pokud prokáže, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění písemnost vyzvednout. Jestli nebude žádosti vyhověno, spočívala by možnost obrany v podání odvolání. Pokud by odvolání bylo zamítnuto, mohl by účastník řízení zjednat nápravu soudní cestou prostřednictvím správního soudnictví.

Pokud by však i správní rozhodnutí bylo doručeno na zcela špatnou adresu, obviněný by se nemusel vůbec dozvědět o tom, že byl uznán vinným z přestupku. Tím by mohlo dojít k tomu, že by nepodal odvolání a rozhodnutí by nabylo právní moci. Potom by se o existenci pravomocného a vykonatelného rozhodnutí mohl dozvědět například až po nařízení správní exekuce. Nápravu by bylo možné zjednat ve správním soudnictví. Pokud prvním úkonem správního orgánu vůči účastníku bylo až doručení rozhodnutí o uložení pokuty, došlo k závažnému porušení procesních práv účastníka, neboť byl takto vyloučen z možnosti vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění.¹⁵

Doručování je tedy **velmi praktický institut** a správní orgány by měly dbát na to, aby doručovaly postupem podle zákona. Každý nedostatek komunikace se projeví tím, že osoba, které se informace nedostává, nepozná skutečnost v její úplnosti a tím se pravděpodobně

¹⁴POUPEROVÁ, Olga, VLČKOVÁ, Veronika. Historický vývoj právní úpravy správního řízení a dalších postupů ve veřejné správě v českých zemích (1918-2005). 1. vydání. Olomouc: Periplum; Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 152

¹⁵rozsudek NSS ze dne 21.10.2004, čj. 5 a 125/2002, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí NSS, roč. 5, č. 4/2007, rozhodnutí č. 1139

zkreslí její vnímání vnějšího světa.¹⁶

Je důležité zmínit, že nedostatky v doručování vždy nezakládají nezákonnost rozhodnutí správního orgánu. Doručení v rozporu se zákonnými pravidly pro doručování nemusí znamenat závažnou vadu rozhodnutí, kvůli níž je nutné rozhodnutí rušit. Nejvyšší správní soud se několikrát zabýval hlavním smyslem doručování. Tím stanovil **seznámení adresáta s obsahem písemnosti**. Rozhodující tedy bude, zda se daná písemnost dostala do rukou adresáta.¹⁷ V případě, který jsem výše zmínila, by se však jednalo o závažnou vadu, kvůli níž by bylo nutné rozhodnutí zrušit

Rozhodnutí se účastníkům řízení oznamuje doručením stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústním vyhlášením. Účastník se může vzdát nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. V takovém případě nastávají účinky oznámení rozhodnutí již ústním vyhlášením. Dále se účastník může vzdát práva na oznamování všech rozhodnutí vydaných v řízení, avšak s výjimkou rozhodnutí, kterým se řízení končí či které ukládá účastníkovi řízení povinnost.

1.3 Právní úprava

V právním řádu nenajdeme jednotnou úpravu doručování. Unifikace doručování od správních orgánů, soudů a dalších nositelů veřejné moci zůstává již dlouhou dobu neřešena. Jednotlivé obory zdůrazňují nutnost speciálních pravidel pro doručování jejich písemností, proto úpravu nalezneme v jednotlivých procesních předpisech namísto obecného samostatného zákona o doručování.¹⁸ V minulosti byly snahy o sjednocení úpravy doručování, Ministerstvo informatiky připravovalo návrh zákona o podávání a doručování.¹⁹ Za průlom lze označit přijetí zákona č. 300/2008 Sb., kdy sama důvodová zpráva označuje za účel úpravy sjednocení způsobů doručování. Tento zákon sjednotil doručování prostřednictvím informačního systému datových schránek, jiné režimy doručování sjednoceny zatím nejsou.

Správní řízení je upraveno jednak obecně ve správním řádu, jednak ve zvláštních předpisech. Je velmi důležité vymezit vztah mezi ustanoveními správního řádu a zvláštních předpisů. K tomu slouží princip subsidiarity správního řádu, zakotvený v ustanovení

¹⁶SVOBODA, Karel. Proč české soudy už nemají hledat pravdu. *Právník*, 2009, roč. 148, č. 8, s. 872

¹⁷rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 Afs 148/2008 – 73, rozsudek NSS ze dne 10.4.2013, č.j. 3 As 56/2012-29

¹⁸KOBÍK, Jaroslav, KOHOUTKOVÁ, Alena. *Daňový řád s komentářem*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2010, s. 159

¹⁹SMEJKAL, Vladimír. Jednotný zákon o podávání a doručování? *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 10, s. 4

§ 1 odst. 2 správního řádu, které stanovuje, že tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup. Toto ustanovení vyjadřuje podpůrnost obecné procesní úpravy ve vztahu ke zvláštním procesním úpravám. Jde o odraz toho, že postupy upravené správním řádem nelze beze zbytku, tj. jednotně a bez zvláštností, uplatňovat v celé, vnitřně diferencované veřejné správě. Pro jednotlivé úseky veřejné správy musí tzv. zvláštní právní předpisy obsahovat i příslušná potřebná procesní specifika. Tam, kde zvláštní předpisy stanovují jiný, resp. zvláštní procedurální postup, je v takto příslušném rozsahu použití správního řádu jako obecného procesního předpisu vyloučeno a přednost dostává zvláštní právní úprava.²⁰ Můžeme se ptát, jestli je obecná právní úprava vůbec potřebná. Je nutné si uvědomit, že zvláštní právní úprava nemusí řešit všechny otázky, proto existuje obecná právní úprava. Důležité je, že princip subsidiarity neplatí pouze pro správní řízení, nýbrž pro veškeré postupy správních orgánů v působnosti správního řádu.²¹

Obecnou právní úpravu doručování nalezneme v Části druhé správního řádu nazvané „Obecná ustanovení o správním řízení“, v Dílu 4 „Doručování“. Jedná se celkem o ustanovení osmi paragrafů. Nejprve se zákon věnuje společným ustanovením o doručování, poté doručování fyzickým osobám, doručování právnickým osobám, doručování do ciziny. Dále pak uložení, překážkám při doručování, doručování veřejnou vyhláškou. Na závěr je upravena úřední deska. Jedná se o úpravu doručování písemností od správního orgánu navenek. Doručování ze strany účastníků směrem ke správnímu orgánu je řešeno pouze fragmentárně, a to v ustanoveních o úkonech účastníků řízení.²²

Jako příklad **zvláštní právní úpravy** jsem zvolila zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Přestože je ustanovení § 80 přest.z. pojmenováno „Doručování“, zákon k této problematice pouze doplňuje, **že rozhodnutí o přestupku nelze doručit veřejnou vyhláškou**. Podle obecného ustanovení § 51 přest.z. není-li v tomto nebo jiném zákoně stanoveno jinak, vztahují se na řízení o přestupcích obecné předpisy o správním řízení. Zde nastupuje výše zmíněný princip subsidiarity správního řádu, tedy že se použijí ustanovení správního řádu o doručování, avšak s přihlédnutím k pravidlu *lex specialis*, že veřejnou vyhláškou správní orgán nemůže doručit veřejnou vyhláškou.

Smyslem ustanovení § 80 přest.z. je zabránit tomu, aby byl obviněný z přestupku, který byl

²⁰PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 20

²¹SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 50-52 smejkal str. 40

²²PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 70

uznán vinným, sankcionován vedle sankce uložené v rozhodnutí navíc též zveřejněním rozhodnutí. Rozhodnutím je z povahy věci nutno rozumět pouze meritorní rozhodnutí, kterým bylo konstatováno, že se přestupek stal a kdo jej spáchal, nebo že se skutek vůbec nestal, popřípadě neměl znaky přestupku; a dále pak rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) a j) v těch případech, kdy tato rozhodnutí zakládají překážku věci rozhodnuté. Není však vyloučeno, aby byly formou veřejné vyhlášky doručovány jiné písemnosti než rozhodnutí.²³

O něco složitější je právní úprava v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Jako příklad lze uvést změnu v **doručování v řízení s velkým počtem účastníků**. Za zmínku stojí nedávná změna způsobu doručování v rámci územního řízení, stavebního řízení a společného územního a stavebního řízení, která jsou vedena jako řízení s velkým počtem účastníků.

Původně se vybraným účastníkům územního řízení, vedeného coby řízení s velkým počtem účastníků, doručovalo podle § 87 odst. 1 st.z. jednotlivě. Ostatním se doručovalo veřejnou vyhláškou, zde se využilo ustanovení § 144 odst. 6 s.ř. jako *lex generalis*. Stejně tomu bylo i u společného územního a stavebního řízení podle § 94a odst. 2 st.z. Úprava stavebního řízení naopak obsahovala v ustanovení § 112 odst. 1 st.z. pouze to, jak jsou identifikováni další vybraní účastníci řízení, kterým je doručováno veřejnou vyhláškou (podobně též v územním řízení dle § 87 odst. 3 st.z.). Ustanovení § 94a odst. 6 st.z., které se týká společného územního a stavebního řízení, obsahovalo kompletní výčet toho, kterým účastníkům společného řízení se doručuje jednotlivě a kterým veřejnou vyhláškou.

Změnu přinesl zákon č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, který nabyl účinnosti 1.4.2015. Nyní se oznámení o zahájení řízení a další úkony v řízení s velkým počtem účastníků doručují podle § 144 odst. 6 s.ř. – to znamená, že lze doručovat veřejnou vyhláškou, ovšem účastníkům uvedeným v ustanovení § 27 odst. 1 s.ř., kteří jsou správnímu orgánu známi, se doručuje jednotlivě. V případě, že je pro určitý záměr vydáno stanovisko EIA, navazující řízení podle § 9b odst. 3 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, se vždy považuje za řízení s velkým počtem účastníků. Podle důvodové zprávy je s ohledem na tuto změnu zákona proto nevyhovující, aby stavební zákon pro ostatní řízení s velkým počtem účastníků upravoval složitější a náročnější způsob doručování.

²³ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 441-442

2 Způsoby doručování

V odborných kruzích nenajdeme jednotné vymezení, co je způsob doručování a co je režim doručování. V práci budu vycházet z pojetí, že způsob doručování **určuje, kdo doručuje**. Písemnost doručuje buď přímo správní orgán, který ji vyhotovil, sám, nebo prostřednictvím jiného.

2.1 Správní orgán doručuje sám

Pokud doručuje sám správní orgán, který písemnost vyhotovil, měl by doručovat primárně **prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky**. Právní úpravu nalezneme v zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, který je účinný od 1.7.2009, a v prováděcích předpisech k němu. Předmětem úpravy zákona je úprava komunikace prostřednictvím datové schránky a autorizované konverze dokumentů. Zákon je řazen mezi nejdůležitější základní kameny do stavby e-governmentu v České republice.²⁴ Tento pojem můžeme přeložit jako elektronickou správu věcí veřejných či vládnutí nebo vládu. Existuje řada definic e-governmentu, např. využívání informačních technologií veřejnými institucemi pro zajištění výměny informací s občany, soukromými organizacemi a jinými veřejnými institucemi za účelem zvyšování efektivity vnitřního fungování a poskytování rychlých, dostupných a kvalitních komunikačních služeb, či proces transformace vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy.²⁵ E-government přispívá k vytváření „dobré správy“ a je spojován s přechodem od vrchnostenského pojetí správy k veřejné správě jakožto službě občanům, coby zákazníkům.²⁶ Podíl elektronické komunikace směrem k úřadům, a to jak komunikace fyzických osob, tak i podnikatelských subjektů se stále zvyšuje. Zákon EÚkon vznikl za účelem efektivní komunikace orgánů veřejné moci mezi sebou a se soukromoprávními subjekty.²⁷ Důvodová zpráva říká, že cílem zavedení datových schránek je přiblížení orgánu veřejné moci občanovi prostřednictvím elektronických nástrojů, zefektivnění komunikace mezi občanem a orgánem

²⁴SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 11

²⁵MATES, Pavel, Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty* 2. vydání. Praha: Leges s.r.o., 2012, str. 39

²⁶SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 16

²⁷SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 30

veřejné moci a komunikace mezi orgány veřejné moci. Výhodou zákona může být celkové zjednodušení a zrychlení komunikace, protože před přijetím zákona ElÚkon byl nutný pro komunikaci s orgánem veřejné moci elektronický podpis, tato změna přináší občanům lepší použitelnost datových schránek. Dále lze kladně hodnotit skutečnost, že fyzická osoba nemusí disponovat papírovým dokumentem.²⁸ Blíže se problematice datových schránek budu věnovat v následující kapitole, protože je řadíme také mezi režimy doručování.

V případě, kdy písemnost není možné doručovat prostřednictvím datové schránky, může je správní orgán doručit sám. V tomto případě může správní orgán doručovat prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou zařazeni ve správním orgánu. Půjde především o úřední osoby, resp. oprávněné úřední osoby. Zde však jako nevýhodu vidím náročnost finanční a také časovou.

Dokument se doručuje do datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě, jak určuje ustanovení § 17 odst. 1 ElÚkon.

2.1.1 Veřejná vyhláška

Veřejná vyhláška je listinou, která umožňuje doručení písemnosti vyvěšením na úřední desce po dobu 15 dnů.²⁹

Správní orgán může doručit veřejnou vyhláškou osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon.

Osobami, které nejsou známy, se myslí osoby, o nichž se ví, že existují, ale jejich totožnost není známa, například může jít o vlastníka věci, který není znám. Zákon stanoví doručovat veřejnou vyhláškou například usnesení o ustanovení opatrovníka v řízení zahajovaném z moci úřední podle ustanovení § 46 odst. 2 s.ř. Tento způsob doručení hraje významnou roli v případě řízení s velkým počtem účastníků podle § 144 s.ř.³⁰

Doručení se provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje. Na písemnosti se vyznačí den vyvěšení - tím se podle § 71 odst. 2 písm. c) rozumí den vydání rozhodnutí.³¹ Institut zveřejnění písemnosti má sloužit především k tomu, aby bylo adresátovi písemnosti umožněno uplatnit svá práva a oprávněné zájmy, a proto by toto zveřejnění mělo být rovněž

²⁸ŠČERBA, Tomáš. Niekoľko úvah nad zákonom č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 17, č. 1, s. 21

²⁹HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 1266

³⁰JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 124

³¹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 303

způsobem umožňujícím dálkový přístup dostatečně dlouhé.³² Všimněme si, že správní řád neurčuje, v jakých případech má správní orgán zveřejnit písemnost a kdy pouze oznámení o možnosti písemnost převzít. Uplatní se zde správní uvážení. Pouhé označení písemnosti a sdělení, kde ji převzít, by ale nemělo být pravidlem s ohledem na uplatnění zásady dobré správy dle § 4 odst. 1 a § 8 s.ř. Oznámení o možnosti převzít písemnost bude vhodné například v případě velkého rozsahu písemnosti nebo s ohledem na ochranu osobních údajů, které nelze zveřejňovat na úřední desce.³³ Správní orgán nemůže písemnost pozměnit například začerněním osobních údajů, proto pokud písemnost obsahuje citlivé osobní údaje, na úřední desce a elektronické úřední desce se vyvěsí pouze oznámení o možnosti převzít písemnost u příslušného správního orgánu nikoli písemnost samotná.³⁴

Patnáctým dnem po vyvěšení se podle § 25 odst. 2 s.ř. písemnost považuje za doručenou. Při určení okamžiku doručení písemnosti je prvním dnem patnáctidenní lhůty pro vyvěšení den následující po dni vyvěšení. Písemnost je doručena patnáctým dnem po vyvěšení, a to bez ohledu na to, zda se jedná o pracovní den, sobotu, neděli či svátek. Jde o samotnou právní událost, na kterou se nevztahují pravidla o počítání lhůt, proto se z teoretického hlediska jedná spíše o dobu. V případě doručování veřejnou vyhláškou se nepředpokládá žádná činnost účastníka řízení, nejedná se tudíž o lhůtu, na kterou by bylo vázáno provedení určitého úkonu. Doba, po kterou bude písemnost vyvěšena, by se měla počítat až ode dne následujícího po dni vyvěšení, jelikož v ustanovení § 25 odst. 2 se uvádí, že patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenou.³⁵ Nejvyšší správní soud v rozsudku sp.zn. 2 As 60/2014 ze dne 5.6.2014 shodně stanovil, že posledním dnem vyvěšení, s nímž je spojeno doručení rozhodnutí, je patnáctý kalendářní den následující po dni vyvěšení, bez ohledu na to, zda se jedná o den pracovní či den pracovního klidu.

Pro nastoupení účinků doručení veřejnou vyhláškou je třeba, aby daná písemnost byla na úřední desce nepřetržitě vyvěšena po celou předepsanou dobu 15 dnů. Nestačí ale pouze vyvěšení na „fyzické“ úřední desce, ale je nutné také zveřejnění elektronicky. Z povahy věci je zřejmé, že by ke zveřejnění fyzickému i elektronickému mělo docházet pokud možno

³²JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 442-443

³³MV: Dotazy a odpovědi ke správnímu řádu, Zápis ze semináře k novému správnímu řádu, Praha, 2005 [online] Dostupné na < www.mvcr.cz/.../dotazy-a-odpovedi-ke-spravnimu-radu-doc.aspx >

³⁴MV: Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/.../metodicky-navod-pro-vedeni-elektronicke-uredni-desky-pdf.aspx>

³⁵Závěr č. 19 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 5. 12. 2005: Počítání lhůty při doručování veřejnou vyhláškou podle § 25 odst. 2 správního řádu [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>>

současně.³⁶

K doručení správního rozhodnutí veřejnou vyhláškou účastníkovi nemůže dojít, když na něm jako účastník není uveden. V takovém případě jde o opomenutého účastníka správního řízení, které již proběhlo.³⁷

Zákon dále stanoví, jak doručují fyzické osoby, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Rovněž je upraveno v jakých případech je nutné uveřejnit veřejnou vyhlášku také v jazyce národnostní menšiny.

Tento způsob doručování je přijatelný z hlediska nákladů řízení, rovněž je vhodný pro řízení s větším počtem účastníků. Veřejnou vyhlášku si však dovolím označit jako diskutabilní institut vzhledem k právní jistotě účastníků správního řízení, zvláště uvažíme-li skutečnost, že málokterý občan se zajímá o úřední desku, ať již fyzicky před obecním úřadem nebo v internetové podobě. Navíc žádný zákon neukládá povinnost sledovat informace na úřední desce. Proto je možné, že se účastníci nemusí s obsahem písemnosti opravdu seznámit. Nemusí tedy dojít ke splnění materiální funkce doručení.

2.1.2 Úřední deska

Úřední deska je technické zařízení, které je veřejně přístupnou plochou, na které jsou dokumenty uveřejňovány zpravidla v listinné podobě. Technicky je konstruována tak, aby byla vyloučena manipulace s vyvěšenými písemnostmi.³⁸ Každý musí mít možnost jít se na úřední desku podívat kdykoli po celých 24 hodin denně – z tohoto důvodu by bylo vhodné, pokud by bylo za pomoci technických opatření zabezpečeno, aby byla úřední deska čitelná také v nočních hodinách.³⁹ Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejnění obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup je veřejnoprávní povinností příslušného správního orgánu. Způsob, kterým tuto veřejnoprávní povinnost správní orgán zajistí, je na volbě správního orgánu – může ji zajistit prostřednictvím svých zaměstnanců, v úvahu ale přichází i zajištění zveřejňování obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup na základě smlouvy s jiným subjektem, v případě obcí je možné např. i to, aby tuto povinnost pro členské obce zajišťoval svazek obcí.⁴⁰ Odkaz na elektronickou úřední desku musí být jasně patrný a musí být umístěn

³⁶PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 85

³⁷rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28.3.2014, čj. 30 a 95/2012 - 50

³⁸MV: Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/.../metodicky-navod-pro-vedeni-elektronicke-uredni-desky-pdf.aspx>

³⁹JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 129

⁴⁰JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 131

zřetelným způsobem, nejlépe na úvodní stránce webových stránek obce, aby nemusela být elektronická deska složitě vyhledávána. V souladu s principy dobré správy lze uvažovat i o dalších možnostech informování o obsahu úřední desky, např. prostřednictvím e-mailů, SMS zpráv či RSS kanálu. Poskytnutí takovýchto služeb nepožaduje zákon, proto mohou být poskytovatelem i jiné subjekty než správní orgány.⁴¹ Informování prostřednictvím SMS zpráv poskytuje např. městys Černá Hora.⁴²

2.1.3 Doručení na místě

Správní orgán může sám doručovat také na místě. Tím se rozumí fyzické předání dokumentu adresátovi. Je ale problematické, kdy tak správní orgán může učinit. J. Vedral usuzuje, že k tomuto způsobu doručení není třeba zákonné zmocnění, neboť doručení na místě možná nejlépe naplňuje účel doručení, a to především díky své bezprostřednosti a jednoduchosti. Správní řád oproti § 45 občanského soudního řádu neobsahuje upřednostnění bezprostředního doručení při úkonu prováděném správním orgánem, ale žádné jeho ustanovení nebrání tomuto způsobu a je naopak v souladu se zásadou hospodárnosti správního řízení.⁴³ K doručení na místě může dojít např. při ústním jednání, kontrolní prohlídce, nahlížení do spisu. Adresát podepíše dodejku, že písemnost převzal.

Oproti doručení veřejnou vyhláškou je jisté, že se adresát s písemností seznámí. Oproti doručování prostřednictvím zaměstnanců správního orgánu je tato varianta levnější a časově nenáročná. Vždy ale není možné doručit při jednání. Myslím, že by bylo vhodné, aby bylo upřednostněno doručování při jednání, podobně jako je tomu v ustanovení § 45 občanského soudního řádu. Tento způsob se mi totiž jeví jako nejvíce efektivní. Až poté, co by nebylo možné doručovat při jednání, bych zvolila doručování prostřednictvím datových schránek.

2.2 Správní orgán doručuje prostřednictvím jiného

2.2.1 Prostřednictvím obecního úřadu, jemu naroven postaveného správního orgánu, policejního orgánu

Správní orgán může využít obecního úřadu, jemu naroven postaveného správního orgánu nebo policejního orgánu pouze v zákonem stanovených případech. Orgány územní samosprávy mají být chráněny před neodůvodněnými požadavky ze strany jiných správních

⁴¹MV: Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/.../metodicky-navod-pro-vedeni-elektronicke-uredni-desky-pdf.aspx>

⁴²<http://www.mestyscernahora.cz/informace-pres-sms-zpravy/ms-1582/p1=3045>

⁴³VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 240-241

orgánů.⁴⁴ Úkolem Police ČR je podle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v z.p.p., chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Policejní orgány by proto neměly působit jako doručovatelé písemností, nemělo by docházet k jejich zatěžování coby doručovatelů. Orgány Policie ČR doručují na základě zákona písemnosti ve správním řízení v souvislosti s doručením usnesení o předvedení podle § 60 s.ř. a podle § 127 s.ř. Pokud orgány Policie ČR vystupují jako správní orgány, doručují v takovém správním řízení písemnosti stejně jako ostatní správní orgány, tedy podle § 19 odst. 1 správního řádu.⁴⁵

2.2.2 Prostřednictvím obecní policie

Ustanovení § 19 odst. 1, věta druhá říká, že **obecní policie** může písemnost doručit, pokud je k řízení příslušný orgán obce. Správní řád zde navazuje na § 1 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, podle kterého obecní policie plní též další úkoly, pokud tak stanoví zákon. Takovým „úkolem“ je v daném případě i doručování písemností ve správních řízeních vedených orgány obce.⁴⁶ L. Jemelka však uvádí, že hlavním úkolem obecní policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, nikoli doručování písemností, a proto by obce měly využívat pro doručování písemností jiné způsoby.⁴⁷

Strážník může doručovat všechny typy písemností, proto se na tuto jeho činnost vztahují všechna ustanovení Dílu 4 správního řádu s výjimkou § 19 odst. 2, § 20 odst. 1 věta druhá, § 22, § 25 a § 26 správního řádu.⁴⁸

Orgánem obce se chápe nejen obecní úřad, ale jakýkoli orgán obce, který má postavení správního orgánu dle § 1 odst. 1 správního řádu. Příkladem by mohla být komise pro projednávání přestupků či rada obce, vede-li správní řízení o pokutě za správní delikt. Správní řád hovoří pouze o řízení, k němuž je příslušný orgán obce, ale toto ustanovení se vztahuje také na případy, kdy je ke správnímu řízení příslušný orgán městské části nebo městského obvodu statutárního města nebo orgán městské části hlavního města Prahy.⁴⁹ Tohoto způsobu

⁴⁴VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 243

⁴⁵VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 244

⁴⁶VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 244

⁴⁷JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 97

⁴⁸MV: Doručování písemností strážníky [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/.../stanoviska-a-pravni-rozbor-y-dorucovani-pisemnosti-strazniky-pdf.aspx>

⁴⁹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 245

doručování však nemohou využít orgány kraje ani jiné správní orgány.⁵⁰

Územní působnost obecní policie je limitována územím obce. Výkon pravomocí strážníků obecní policie je vázán na vymezené území. Pokud by strážník doručoval písemnost i za hranicemi tohoto území, nevystupoval by jako strážník obecní policie, ale jako pouhý doručovatel podle § 19 odst. 7 správního řádu a nemohl by tak využívat pravomoci, které mu přiznává zákon o obecní policii.⁵¹

Obec, která nemá zřízenou obecní policii, má na základě § 3a z. o obecní policii možnost uzavřít veřejnoprávní smlouvu s jinou obcí v témže územním samosprávném celku, která obecní policii zřídila, a poté by mohli strážníci této obce vykonávat své pravomoci i na území obce, která je stranou veřejnoprávní smlouvy.⁵² Příkladem z kraje mého bydliště by mohla být například Městská policie Zlín, jejíž místní působnost zasahuje na základě uzavřených veřejnoprávních smluv na katastrální území města Fryštáku a obce Hvozdná.⁵³

2.2.3 Prostřednictvím provozovatele poštovních služeb

Není-li možné doručit písemnost do datové schránky, lze ji doručit také **prostřednictvím provozovatele poštovních služeb**. Právní úpravu poštovních služeb nalezneme v zákoně č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a v prováděcích předpisech. Poštovní služba je činnost prováděná podle poštovní smlouvy a za podmínek stanovených zákonem. Účelem poštovní služby je dodání poštovní zásilky příjemci. Za poštovní službu se považuje i dodání poukázané peněžní částky. Provozovatele zákon definuje jako osobu poskytující poštovní služby nebo zajišťující zahraniční poštovní služby.

Poštovní smlouvou se provozovatel zavazuje odesílateli, že dodá poštovní zásilku nebo peněžní částku z místa poštovního podání sjednaným způsobem příjemci do místa uvedeného v adrese, a odesílatel se zavazuje, není-li sjednáno jinak, uhradit provozovateli dohodnutou cenu. Za poštovní smlouvu se považuje jakákoliv smlouva, jejímž předmětem je poskytnutí poštovní služby.

Podmínky provozování poštovních služeb jsou upraveny v Hlavě IV zákona. Jednak je nutné splnit obecné podmínky pro podnikání, předložit Českému telekomunikačnímu úřadu (dále jen ČTÚ) oznámení podnikání v oblasti poštovních služeb, je-li oznámení v pořádku,

⁵⁰JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 96

⁵¹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 244-245, rovněž MV Doručování písemností strážníky

⁵²VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 244

⁵³Městská policie Zlín [online] Dostupné na <http://www.mpzlin.cz/index_d547474583fbb08cacfc93a7160f760.html>

ČTÚ vydá osvědčení, že osoba předložila oznámení a současně jí přidělí identifikační číslo. Pokud nesplňuje oznámení všechny náležitosti, ČTÚ vyzve k doplnění.

Evidenci provozovatelů, kteří splnili oznamovací povinnost, vede ČTÚ je veřejně přístupná a umožňuje dálkový přístup. V evidenci, která je k dispozici na webových stránkách ČTÚ, je zapsáno celkem 21 provozovatelů poskytujících nebo zajišťujících poštovní služby, avšak dva z nich mají pozastavenou činnost. Můžeme snadno zjistit, který druh poštovních služeb poskytuje jednotlivý provozovatel, jaký je rozsah území pro podání a pro dodávání.⁵⁴

Publikační sbírkou v oblasti poštovních služeb je Poštovní věstník. Zveřejňuje ho ČTÚ způsobem umožňujícím dálkový přístup. Věstník je vydáván zpravidla měsíčně. Do 31.12.2012 byl Poštovní věstník vydáván v papírové formě.⁵⁵

Ministerstvo průmyslu a obchodu vykonává státní správu v oblasti poštovních služeb, s výjimkou věcí, které zákon svěřuje ČTÚ.

Z § 19 odst. 2 s.ř. vyplývá, že správní orgán zvolí takovou poštovní službu, aby z uzavřené poštovní smlouvy vyplývala povinnost dodat poštovní zásilku obsahující písemnost způsobem, který je v souladu s požadavky na doručení písemností. Vedral k tomuto uvádí, že tuto povinnost by správní orgán měl i v případě, kdyby zákon takové ustanovení neobsahoval. Toto ustanovení chápe jako upozornění pro správní orgány, aby tento princip skutečně respektovaly.⁵⁶ Na místě je proto otázka, jestli tato část ustanovení § 19 odst. 2 není upravena nadbytečně. Tuto povinnost splní správní orgán tak, že si z nabídky provozovatele vybere odpovídající službu a požádá o její poskytnutí. Provádí-li doručovatel úkony podle správního řádu, má postavení úřední osoby a povinnosti nositele poštovního tajemství.⁵⁷

Správní orgány nemají povinnost doručovat písemnosti pouze prostřednictvím České pošty, s.p. Volba provozovatele poštovních služeb je čistě na úvaze správního orgánu.⁵⁸ Jednotlivé poštovní služby České pošty jsou: obyčejná zásilka, obyčejný balík, obyčejná slepecká zásilka, doporučená zásilka, doporučená slepecká zásilka, cenné psaní, cenný balík, dodejka, dodání do vlastních rukou, dodání do vlastních rukou výhradně jen adresáta, dobírka, zkrácení lhůty pro vyzvednutí poštovní zásilky, prodloužení lhůty pro vyzvednutí poštovní zásilky, oznámení příchodu poštovní zásilky krátkou textovou zprávou, oznámení příchodu poštovní zásilky elektronickou zprávou, oznámení o dodání poštovní zásilky krátkou textovou

⁵⁴www.ctu.cz

⁵⁵<https://www.ctu.cz/aktuality/postovni-vestnik/obecne-informace.html>

⁵⁶VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 246

⁵⁷MV: Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/metodika-dorucovani.aspx>>

⁵⁸VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 246

zprávou, oznámení o dodání poštovní zásilky elektronickou zprávou.⁵⁹ Doručování prostřednictvím provozovatele poštovních služeb je náročnější z hlediska časového i finančního. Jako velkou nevýhodu shledávám spolehlivost doručení, z vlastní zkušenosti mi přístup poštovních doručovatelů připadá často laxní. Adresát má pouze malou možnost namítnout nevhodný způsob doručení – například místo doručení do schránky byl dopis připíchnut na společnou nástěnku domu a někdo otevřel obálku, nebo výzva k vyzvednutí zásilky byla stočena do reklamních letáků a strčena pouze v plotě nikoli ve schránce, tudíž mohla kdykoli vypadnout. Níže zmiňuji reklamaci doručení, ta je však adresátovi fakticky k ničemu, protože i kdyby pošta po měsíci vyřizování reklamace konstatovala, že nebylo doručeno, účinky doručení u správního orgánu již dávno mohly nastat, nebo během vyřizování reklamace bylo doručeno znovu.

2.2.4 Odpovědnost za doručení

Správní řád výslovně neupravuje, kdo je odpovědný za případné vady doručení, tzn. pokud nebude písemnost doručena způsobem, který zákon požaduje. Myslím si, že by bylo vhodné tuto odpovědnost upravit, zvláště s přihlédnutím k tomu, že povinnost zvolit takovou poštovní službu, aby z uzavřené poštovní smlouvy vyplývala povinnost dodat poštovní zásilku obsahující písemnost způsobem, který je v souladu s požadavky na doručení, upravená zákonem ve výše zmíněném ustanovení § 19 odst. 2 s.ř.

Veřejnoprávní odpovědnost za doručení písemnosti má na základě zákona **správní orgán** a této odpovědnosti se nezabývá ani tehdy, když doručuje písemnost prostřednictvím jiných institucí.⁶⁰ Jedná se tedy o odpovědnost objektivní (nevyžaduje se zavinění), a absolutní (nelze se zbavit odpovědnosti, vyvinit se). Za případné vady doručení, nese ve vztahu k dotčeným osobám odpovědnost správní orgán, případný regres uplatňovaný vůči osobě, která za správní orgán písemnost doručovala, je věcí vypořádání mezi správním orgánem a doručující osobou. Správní orgán se poukazem na pochybení doručující osoby nezabývá vůči adresátovi písemnosti své odpovědnosti za řádné doručení.⁶¹ Tato problematika byla řešena také u Nejvyššího správního soudu, například v rozhodnutí sp.zn. 5 As 85/2013, kde byl přímo citován komentář J. Vedrala.

Pokud nastanou v souvislosti s řádným doručením nejasnosti nebo jsou-li pro správní řízení zapotřebí bližší informace o okolnostech doručování, správní orgán se obrátí přímo na

⁵⁹čl. 11-22d poštovních podmínek České pošty, dostupné na www.ceskaposta.cz

⁶⁰VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 236

⁶¹tamtéž

tu poštu, která dodání zajišťovala. Česká pošta je vždy povinna na žádost prokázat, že poštovní zásilka byla řádně dodána. Proto si uschovává vlastní doklady, v nichž adresát potvrzuje převzetí a v nichž jsou navíc další údaje týkající se doručení, které by mohly být užitečné.⁶²

Pokud by si správní orgán vybral jako doručovatele Českou poštu a k doručení by nedošlo, mohl by dodání zásilky reklamovat. Adresáta písemnosti by se však reklamace nijak netýkala. Reklamací lze podle čl. 40 poštovních podmínek ČP uplatnit v případě služby doporučená zásilka, doporučená slepecká zásilka, cenné psaní nebo cenný balík, a to do jednoho roku a po předložení podací stvrzenky. Pošta následně zjistí, zda a jak byla poštovní zásilka dodána. Pokud zjistí, že reklamovaná poštovní zásilka byla dodána v souladu s uzavřenou smlouvou, písemně oznámí reklamujícímu, kdy a komu byla zásilka dodána, současně předá dodejku. Jestliže došlo k vydání zásilky jiným způsobem než podle uzavřené smlouvy, reklamujícímu písemně oznámí, kdy a komu byla zásilka vydána a k jaké závadě došlo, současně předá dodejku. Jestliže se zjistí, že zásilka nebyla dodána, bylo s ní naloženo způsobem, který je v souladu se zákonem o poštovních službách, s jinými zákony a s uzavřenou smlouvou, bude toto reklamujícímu písemně oznámeno. Jestliže se neprokáže, že reklamovaná poštovní zásilka byla vydána některé z osob oprávněných ji převzít, považuje se zásilka za ztracenou, což bude reklamujícímu písemně oznámeno. Lhůta pro vyřízení reklamace je 30 dnů. Myslím si, že uplatňování reklamace není příliš praktické. Pokud se správnímu orgánu nepodaří doručit, učiní tak opakovaně.

⁶²MV: Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/metodika-dorucovani-pdf.aspx>

3 Režimy doručování

Režimy doručování určují, **jakou formou se doručuje.**

3.1 Datové schránky

Datové schránky můžeme bezpochyby přiřadit k modernizaci veřejné správy. Bývají označovány jako přelom ve způsobu provádění veřejné správy od doby císařovny Marie Terezie.⁶³

Jako důvěryhodné úložiště poskytují nástroj umožňující bezpečné činění úkonů způsobem, který vysoce přesahuje bezpečnost a důvěryhodnost současných doručovacích cest.⁶⁴ Díky systému datových schránek došlo k vyčištění obchodního rejstříku, snížení počtu současně jednajících osob za společnosti, průběžnému přesunu od listinné formy vedení spisů k formě elektronické. Velmi důležité je, že se díky doručování prostřednictvím informačního systému datových schránek zvýšila účinnost doručování a tím i vymahatelnost práva.⁶⁵

Setkáváme se ale také s odpůrci datových schránek. Vůči přijetí zákona EIÚkon byly tyto výhrady: proč máme mít datové schránky zrovna u nás, na datovou schránku si není možné sáhnout, systém přiděluje práci a výdaje, uživatelé nejsou připraveni na datové schránky, existují obavy ze zneužití a selhání systému.⁶⁶ V. Vlk považuje datové schránky za špatný krok, dokonce je označuje za nástroj k mučení vlastního státu. Své obavy odůvodňuje především nedostatkem teritoriální ochrany nad internetovým prostředím, tedy že stát není schopen vykonávat moc na území, přes které putují datové zprávy, a že připojování a odesílání neprobíhá vždy na území České republiky. Za hlavní chybu datových schránek považuje skutečnost, že nás stát nutí jednat na území internetu, toto území využívat a doručovat přes něj.⁶⁷ Na ministerstvu spravedlnosti se dokonce objevil v rámci urychlení komunikace se soudy návrh na povinné zřízení datových schránek pro každého zletilého občana.⁶⁸ Tento návrh však nehodnotím příliš kladně. I ze svého okolí znám řadu lidí, kteří jsou počítačově negramotní nebo nemají zřízeno připojení k internetu. Pokud by všichni občané museli mít zřízenou datovou schránku, stát by vlastně nutil pořídit občany k pořízení

⁶³SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 11

⁶⁴SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 37

⁶⁵SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky po roce. Právní rádce*, 2010, roč. 18, č. 7, s. 4-6

⁶⁶SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky po roce. Právní rádce*, 2010, roč. 18, č. 7, s. 4

⁶⁷VLK, Václav. *Dva problémy s datovými schránkami. Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 7-8, s. 26

⁶⁸<http://www.egov.cz/clanky/justice-navrhuje-jak-zrychlit-soudy-datove-schranky-povinne-pro-vsechny-obcany>

počítačů a internetových služeb, čímž by mohlo opravdu dojít až k jakémusi mučení občanů, které zmiňuje V. Vlk.

Myslím si, že u fyzických osob je vhodné ponechat pouze možnost (nikoli povinnost) zřídit si datovou schránku. Nabízí se otázka, kdy je vlastně pro fyzickou osobu vhodné zřídit si datovou schránku? Napadá mě situace, kdy se neshoduje trvalý pobyt s místem faktického pobytu a nebylo požádáno o doručování na jinou adresu nebo situace, kdy se osoba zdržuje dlouhodobě v zahraničí. Výhodou je bezplatné zřízení datové schránky a přístup k ní kdekoli je k dispozici internetové připojení.

Datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci, dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob. Datové schránky tedy nejsou e-mailem ani spisovou službou, přestože s těmito službami a nástroji komunikují.⁶⁹ Dokumenty i podání mají formu datové zprávy a zůstávají v datové schránce uloženy, dokud je uživatel neodstraní, nebo dokud neuplyne 90ti denní doba uložení podle vyhlášky č. 194/2009 Sb.

Povinnost mít datovou schránku ze zákona plyne orgánu veřejné moci, právnické osobě zřízené zákonem (například veřejné vysoké školy, Česká filharmonie) a právnické osobě zapsané v obchodním rejstříku.

Fyzická osoba, podnikající fyzická osoba a jiná právnická osoba než uvedená v § 5 odst. 1 ElÚkon má **možnost zřídit si datovou schránku dobrovolně** na základě žádosti. Žádost, jejíž náležitosti stanoví zákon, se podává u Ministerstva vnitra. Žádost o zřízení datové schránky musí být opatřena úředně ověřeným podpisem fyzické či podnikající fyzické osoby, v případě osoby právnické musí obsahovat podpis osoby oprávněné jednat jejím jménem. Pokud žádost splňuje požadavky, zřídí ministerstvo datovou schránku. Zřízení je bezplatné. Pokud žádost nesplňuje zákonem požadované náležitosti, ministerstvo vyzve k odstranění nedostatků a žadatele vyrozumí o tom, že datovou schránku nelze zřídit. Má-li žadatel již zřízenou datovou schránku, o jejíž zřízení žádá, ministerstvo jej vyrozumí, že tuto datovou schránku nelze zřídit.

Nejvyšší správní soud dovodil, že **právo na zřízení datové schránky je veřejným subjektivním právem**, kterému se poskytuje ochrana ve správním soudnictví.⁷⁰ V daném případě se jednalo o občanské sdružení (resp. podle současné terminologie spolek), které žádalo o zřízení datové schránky právnické osoby, avšak ministerstvo vnitra datovou schránku

⁶⁹SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 41

⁷⁰ rozsudek NSS ze dne 17.10.2013, č.j. 6 Ans 1/2013 - 66

nezřídilo, nezaslalo přístupové údaje ani nevyrozumělo občanské sdružení, že datovou schránku nelze zřídit, přestože byly splněny podmínky pro zřízení datové schránky. Občanské sdružení podalo správní žalobu na ochranu proti nečinnosti, ta byla Městským soudem v Praze zamítnuta. Podle NSS má žadatel nárok na zřízení datové schránky, neboť se k datové schránce váže řada práv a povinností. NSS dospěl k závěru, že šlo o nezákonný zásah, a proto žalobu chápal jako žalobu proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu. Překvapivé však je, že zásahem se rozumí i to, že správní orgán neučiní nějaký úkon jiný než rozhodnutí. P. Mates a V. Smejkal se domnívají, že se mělo hovořit o nevydání rozhodnutí v materiálním smyslu a uplatnění prostředků k odstranění zákonné nečinnosti.⁷¹

V praxi může být jedna fyzická osoba držitelem až pěti datových schránek. Může mít zřízenou soukromou datovou schránku (tedy datovou schránku fyzické osoby), profesní datovou schránku insolvenčního správce, daňového poradce, advokáta a podnikatele v dalším oboru.⁷² Datová schránka odpovídá předmětu činnosti, můžeme tedy říci „kolik činností vykonáváš, tolik datových schránek máš“.⁷³

Primární oprávnění osob k přístupu do datové schránky přiznává EIÚkon v případě datové schránky fyzické osoby fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena; v případě datové schránky podnikající fyzické osoby podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena; v případě datové schránky právnické osoby statutární orgán právnické osoby, pro kterou byla datová schránka zřízena. Je-li statutární orgán PO kolegiálním útvarem, jsou jeho všichni členové oprávněni k přístupu do datové schránky.⁷⁴ Osobu, které byla datová schránka zřízena, nazýváme tzv. držitelem datové schránky.⁷⁵ **Zákon dále stanoví osoby, které mají sekundární oprávnění k přístupu do datové schránky.** Jedná se o tzv. **pověřenou osobu**, kterou může být pouze taková osoba, která k tomu byla určena příslušnou osobou s primárním oprávněním. U každé datové schránky je možné určit libovolný počet osob, které budou mít přístup do dané schránky. Zároveň se určí rozsah oprávnění k přístupu do datové schránky.⁷⁶ Pověřené osobě lze přidělit tato práva: číst

⁷¹MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. Zřízení datové schránky jako subjektivní právo. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 1, s. 32

⁷²PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika podání k soudu prostřednictvím datové schránky. *Bulletin advokacie*, 2013, roč. 20, č. 1-2, s. 25-26

⁷³KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním. *Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 5, s. 25

⁷⁴MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 25

⁷⁵PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika podání k soudu prostřednictvím datové schránky. *Bulletin advokacie*, 2013, roč. 20, č. 1-2, s. 23

⁷⁶MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi*

zprávy, číst zprávy určené do vlastních rukou, vytvářet a odesílat datové zprávy, prohlížet seznam dodaných zpráv i doručenek.⁷⁷ Osoby oprávněné k přístupu do datové schránky musí datové schránky využívat způsobem, který neohrozí jejich bezpečnost, resp. bezpečnost informačního systému datových schránek.⁷⁸ Osoby s primárním oprávněním mohou určit, že úkony, které jsou jim vyhrazeny ve vztahu k pověřeným osobám a k ministerstvu, může činit tzv. **administrátor**. Administrátor tedy de facto zastupuje osoby s primárním oprávněním a činí úkony, které by jim jinak příslušely, ovšem nikoliv univerzálně, ale pouze ve vztahu k pověřeným osobám a k ministerstvu, tj. skutečně při administraci ISDS, nikoliv při užívání datové schránky. Právo číst došlé zprávy nebo je odesílat by administrátorovi náleželo jen pokud by byl současně pověřenou osobou.⁷⁹

Do datové schránky se přihlašuje prostřednictvím přístupových údajů, kterými jsou uživatelské jméno a heslo. Po zřízení datové schránky zašle ministerstvo přístupové údaje bezodkladně do vlastních rukou osobě, která o zřízení požádala, datová schránka je pak **zpřístupněna** prvním přihlášením, nejpozději však patnáctým dnem po dni doručení přístupových údajů. Přístupové údaje jsou pro každého jednotlivého uživatele unikátní. Pokud je statutární orgán právnické osoby vícečlenný, je do vlastních rukou každého člena takového kolektivního orgánu zaslána zásilka, přičemž každá zásilka obsahuje přístupové údaje. Následně po přihlášení prvního ze členů statutárního orgánu bude datová schránka dané právnické osoby zpřístupněna.⁸⁰ Datová schránka je zpřístupněna jak tomu, pro koho byla zřízena, tak pro ty, kteří do ní chtějí zasílat datové zprávy.⁸¹ Přístupové údaje lze zneplatnit za podmínek § 12 EIÚkon.

Znepřístupnění datové schránky provádí ministerstvo. U fyzické osoby nebo podnikající fyzické osoby k němu dojde ke dni úmrtí osoby, pro niž byla datová schránka zřízena; ke dni uvedenému v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého jako den úmrtí této

dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 25

⁷⁷PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika podání k soudu prostřednictvím datové schránky. *Bulletin advokacie*, 2013, roč. 20, č. 1-2, s. 24; SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem.* 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 61

⁷⁸MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 25

⁷⁹SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem.* 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 56

⁸⁰SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého.* 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 52

⁸¹MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 27

osoby; ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o zbavení nebo omezení způsobilosti osoby ve svéprávnosti; ke dni kdy byla osoba omezena na osobní svobodě z důvodu vzetí do vazby, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochrany zdraví lidí. U podnikající fyzické osoby a právnické osoby ministerstvo znepřístupní datovou schránku ke dni jejich výmazu ze zákonem stanovené evidence. Datová schránka právnické osoby zřízené zákonem se znepřístupní dnem jejich zrušení. Rovněž u všech zmíněných subjektů může dojít ke znepřístupnění na žádost, nejpozději třetím pracovním dnem následujícím po podání žádosti. Ustanovení § 11 EIÚkon umožňuje znepřístupnění i zpětně, a to z důvodu, aby bylo možno tímto úkonem negovat doručení zpráv, které byly dodány do datové schránky v době, kdy již fyzická či právnická osoba přestala existovat či byla omezena, ale ministerstvo ještě ne získalo tuto informaci, a proto například nedocházelo k doručení fikcí podle § 17 odst. 4 EIÚkon. Není možné, a to ani fikcí, doručovat neexistující osobě nebo osobě, která nevykonává již činnost, kvůli níž byla DS zřízena.⁸² Znepřístupněnou datovou schránku lze opět zpřístupnit, a to na žádost toho, komu byla datová schránka zřízena, nebo administrátora. Fyzické osoby, podnikající fyzické osoby a právnické osoby mohou datové schránky znepřístupňovat a opětovně zpřístupňovat podle svých potřeb. Zákon však obsahuje omezení, aby nedocházelo ke zneužívání této možnosti a tím k zatěžování průběhu řízení. Po druhém znepřístupnění datové schránky lze datovou schránku opětovně zpřístupnit nejdříve za jeden rok.

Zrušení datové schránky provádí rovněž ministerstvo. U fyzické osoby dojde ke zrušení datové schránky po uplynutí 3 let ode dne úmrtí fyzické osoby, případně dne, který je v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den úmrtí; u podnikající fyzické osoby dojde ke zrušení po uplynutí 3 let ode dne výmazu podnikající fyzické osoby ze zákonem stanovené evidence. Datovou schránku právnické osoby zruší po uplynutí 3 let ode dne zániku právnické osoby nebo organizační složky podniku zahraniční právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, které nemají právního nástupce, případně ode dne jejich výmazu ze zákonem stanovené evidence.

Důvodová zpráva rozlišuje **použití datových schránek** na povinné a nepovinné. Mezi **povinné** řadí obousměrnou komunikaci orgánů veřejné moci mezi sebou, komunikaci orgánů veřejné moci vůči PO a podnikajícím FO, kterým se zřizuje datová schránka ze zákona a PO nebo FO, kterým byla datová schránka zřízena na základě žádosti. **Nepovinné** mohou datovou schránku použít PO a FO vůči orgánu veřejné moci.

⁸²SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 56

Pokud se týká dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob, tak toto zákon nejprve neumožňoval. Změnu přinesla teprve novela č. 190/2009 Sb., která do EÚkon vložila § 18a. Jedná se o aditivní službu, která se nazývá Poštovní datová zpráva, přičemž provozovateli za ni náleží odměna.⁸³ Datové schránky jsou důvěryhodným nástrojem, protože oproti e-mailové komunikaci lze kdykoli dokázat, co se v systému odehrálo, kdo byl odesílatelem a příjemcem kterékoli zprávy.⁸⁴ V tomto shledávám jejich velké pozitivum. Dále lze kladně hodnotit jejich větší dostupnost ve srovnání s elektronickým podpisem – je jednodušší využívat datové schránky než si zřizovat elektronický podpis.

Informační systém datových schránek je informačním systémem veřejné správy, který obsahuje informace o datových schránkách a jejich uživateli. V tomto systému se vedou informace o datových schránkách a jejich uživateli, dále také informace o veškeré manipulaci s obsahem schránek vymezené v § 14 EÚkon, avšak bez toho, že by se kdokoliv dostal do obsahu datových schránek samotných.⁸⁵

Datové schránky zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra ČR, které je podle § 12 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v z.p.p., ústředním správním úřadem a plní koordinační úlohu pro informační a komunikační technologie a je ústředním správním úřadem v oblasti informačních systémů veřejné správy. Provozovatelem je podle § 14 odst. 4 EÚkon držitel poštovní licence, tedy Česká pošta. Přidělení se odehrálo prostřednictvím poslaneckého pozměňovacího návrhu, a to i přestože návrh původního zákona předpokládal výběr provozovatele prostřednictvím veřejné soutěže.⁸⁶ Správce ani provozovatel informačního systému datových schránek nejsou oprávněni k přístupu do datových schránek jiných subjektů.⁸⁷

S datovou schránkou lze pracovat prostřednictvím webového prohlížeče, prostřednictvím speciálního programu, prostřednictvím spisové služby nebo preposíláním zpráv na e-mail.⁸⁸ Datovým schránkám se věnují webové schránky www.datoveschranky.info.

⁸³MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 219

⁸⁴SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 131

⁸⁵SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 42

⁸⁶SMEJKAL, Vladimír. Další informace k datovým schránkám a konverzi dokumentů. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 16, č. 7-8, s. 24

⁸⁷SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 55

⁸⁸SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 73

Nalezneme zde informace o datových schránkách, technických požadavcích, dokumenty ke stažení. Díky zde uvedeným statistikám se dozvíme počet zřízených datových schránek, počet odeslaných zpráv i úspěšnost doručení přihlášením za rok. Velmi kladně hodnotím odkaz na interaktivní demo, které umožňuje vyzkoušet si práci s fiktivní datovou schránkou. Interaktivní demo je dostupné na adrese www.isdstest.cz.

3.1.1 Datová schránka orgánu veřejné moci

Orgány veřejné moci patří mezi ty subjekty, které mají ze zákona **povinnost mít datovou schránku**. V zákoně ElÚkon je vytvořena zvláštní konstrukce orgánů veřejné moci, kterou můžeme označit za konstrukci „sui generis“. Ke skutečným orgánům veřejné moci, kterými jsou státní orgány a orgány územních samosprávných celků, jsou přiřazeny další subjekty, které buď veřejnou moc nevykonávají vůbec, nebo specifickým způsobem, obvykle na základě delegace.⁸⁹ ElÚkon v § 1 uvádí legislativní zkratku pro orgán veřejné moci, kterým se rozumí státní orgány, orgány územních samosprávných celků, státní fondy, zdravotní pojišťovny, Český rozhlas, Česká televize, samosprávné komory zřízené zákonem, notáři a soudní exekutoři.

Ke **zřízení datové schránky** dochází bezodkladně po vzniku orgánu veřejné moci, bez žádosti. Novela č. 190/2009 Sb. umožnila, aby měl orgán veřejné moci zřízeno více datových schránek, a to na základě žádosti. Další datová schránka se zřizuje zejména pro potřebu vnitřní organizační jednotky orgánu veřejné moci. Je-li zřízeno více datových schránek, je struktura používání jednotlivých datových schránek věcí příslušného orgánu veřejné moci. V. Smejkal se obává, zda nemůže dojít ke snížení právní jistoty účastníků, pokud by byli nuceni rozlišovat, do které konkrétní datové schránky orgánu veřejné moci zaslat svoje podání. Pokud má orgán veřejné moci více datových schránek, mělo by být zřejmé, do které z nich má být jaký úkon činěn, případně by měl orgán veřejné moci přijmout taková opatření, aby bylo doručeno správně a včas a případné pochybení nešlo k tíži účastníka. Není možné, aby si orgán veřejné moci zřídil větší počet datových schránek a pak odmítal jako opožděné vše, co účastníci podají podle jeho názoru do nesprávných schránek.⁹⁰

Primární oprávnění k přístupu do datové schránky zákon dává vedoucímu orgánu veřejné moci. Kdo je vedoucím orgánu veřejné moci vyplývá ze zákona, protože vznik, postavení a pravomoci orgánu veřejné moci musí být dány zákonem.⁹¹ Tento vedoucí může

⁸⁹SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal A. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. 1. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 50

⁹⁰SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 50-52

⁹¹SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 59-60

pověřit fyzickou osobu k přístupu do datové schránky, zároveň stanoví rozsah oprávnění. Rovněž může určit administrátora, který může činit úkony vyhrazené ve vztahu k pověřeným osobám a ministerstvu.

Ke **znepřístupnění datové schránky** ministerstvo přistoupí dnem zrušení orgánu veřejné moci. I orgán veřejné moci může požádat o zpřístupnění.

Ministerstvo **zruší** datovou schránku po uplynutí 3 let ode dne zrušení orgánu veřejné moci.

3.1.2 Komunikace orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky

a) Ve vztahu k jinému orgánu veřejné moci

ElÚkon v ustanovení § 17 upravuje, že orgán veřejné moci doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, umožňuje-li to povaha dokumentu a nedoručuje-li se na místě. Toto ustanovení je klíčovým pro zamýšlený cíl zákona – zlepšit, zrychlit a zlevnit doručování subjektům práva.⁹²

Jak již bylo zmíněno výše, podle důvodové zprávy je použití datových schránek povinné pro obousměrnou komunikaci orgánů veřejné moci mezi sebou. Úskalí však shledávám v tom, že každý zaměstnanec správního orgánu není tzv. pověřenou osobou s přístupem a oprávněním zacházet s datovou schránkou. Pokud bude zaměstnanec krajského úřadu potřebovat například konzultovat nesrovnalosti ve spisu, obrátí se přímo na oprávněnou osobu, která věc rozhodovala v prvním stupni, telefonicky či e-mailem, neboť to bude rychlejší a efektivnější než za použití datových schránek. ElÚkon v § 17 hovoří o doručování dokumentů, nikoli o obousměrné komunikaci. Proto, pokud se nebude jednat o doručování dokumentů, ale například o zmíněnou konzultaci, myslím si, že je lepší použít jiný způsob komunikace než datovou schránku.

b) Ve vztahu k fyzickým a právnickým osobám

Pokud má fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba zpřístupněnu datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje prostřednictvím datové schránky, pokud to umožňuje povaha dokumentu a pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě.

Prostřednictvím datové schránky nelze doručovat, pokud to povaha dokumentu neumožňuje. Nelze doručovat do datové schránky, pokud dokument není ve formátu podporovaném informačním systémem datových schránek, nebo je-li v listinné podobě

⁹²MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 203

a nelze jej konvertovat, nebo jedná-li se o spustitelnou aplikaci.⁹³ Nemůžeme konvertovat například trojrozměrné předměty.⁹⁴ V této souvislosti chci zmínit rozsudek NSS, spisová značka 7 Afs 18/2012, kde bylo řešeno, zda povaha dokumentu umožňuje doručení prostřednictvím datové schránky či nikoli. Jednalo se o povolení provozu výherního hracího stroje, jehož přílohou byla identifikační známka pro označení výherního hracího přístroje, která je tiskopisem vydávaným Ministerstvem financí. Správní orgán prvního stupně rozhodl, že toto rozhodnutí není možné doručit elektronicky, a doručoval poštou na adresu sídla, následně došlo k fikci doručení, protože rozhodnutí bylo uloženo na poště a nebylo vyzvednuto ve lhůtě 10 dnů. Bylo nutné určit, jestli rozhodnutí o povolení provozu výherního hracího přístroje a identifikační známka pro označení výherního hracího přístroje tvoří jeden celek a zda v důsledku toho nebylo možné doručení do datové schránky. NSS došel k závěru, že ze zákona o loteriích nelze dovodit, že identifikační známka pro označení výherního hracího přístroje je obligatorně součástí či přílohou rozhodnutí o povolení provozu výherního hracího přístroje – jednalo se tedy o dvě zcela samostatné listiny, které mohly být doručovány odlišným způsobem, proto nic nebránilo tomu, aby rozhodnutí o povolení provozu výherního hracího přístroje bylo doručeno do datové schránky. Došlo tedy k porušení zákonných pravidel pro doručování. NSS dále zkoumal, jestli toto procesní pochybení mělo vliv na zákonnost rozhodnutí a dospěl k závěru, že mělo. Rozhodnutí se totiž nedostalo do dispozice stěžovatele, tudíž nebyla naplněna materiální funkce rozhodnutí a toto pochybení mohlo mít vliv na platnost doručení a zákonnost vydaného rozhodnutí.

Je-li ve zvláštních právních předpisech upraven způsob doručení a doručuje-li se prostřednictvím ISDS, zvláštní předpisy se neuplatní. V souvislosti s přijetím EIÚkon však byly provedeny i novely většiny procesních předpisů, takže předepsané pořadí doručování odpovídá požadavku, aby bylo prioritně doručováno prostřednictvím datových schránek.⁹⁵

Naopak v některých právních předpisech je upraveno pořadí způsobů doručování. V těchto případech je nutno ponechat pořadí způsobů doručování na speciálních zákonech. Pokud pořadí způsobů doručování v jiném právním předpisu není, použije se pořadí podle EIÚkon.

Důležité je odlišit dodání do datové schránky a doručení. **Dodání** je okamžik, kdy je

⁹³MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRŮ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 36

⁹⁴SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 101

⁹⁵MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 203

datová zpráva uložena do datové schránky osoby. Můžeme ho přirovnat k vhození dopisu do poštovní schránky, kdy se zásilka ocitne v moci adresáta, ale ještě nevíme, zda se adresát s jejím obsahem mohl seznámit a zda tak učinil. **Doručení** je dáno buď okamžikem přihlášení se adresáta do jeho datové schránky, nebo náhradním doručení, tedy fikcí.⁹⁶ Nepřihlásí-li se adresát do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručенý posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení. Fikce doručení nastoupí desátý den ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky bez ohledu na to, zda poslední den této lhůty připadl na pracovní den, sobotu, neděli či svátek. Neuplatní se zde pravidlo pro počítání lhůt podle § 40 odst. 1 písm. c) s.ř., protože do datové schránky je možné přihlásit se kdykoli.⁹⁷ Osoba, pro niž byla datová schránka zřízena, může v případě náhradního doručení žádat o určení neúčinnosti doručení.

Doručení dokumentu má podle § 17 odst. 6 EÚkon stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou. Pokud má být dodán dokument určený do vlastních rukou adresáta, odesílatel vyznačí tuto skutečnost v datové zprávě. ISDS umožní odesílateli nastavit příznak, že se jedná o datovou zprávu určenou pouze do vlastních rukou adresáta. ISDS následně zajistí, aby měl k datové zprávě skutečně přístup pouze adresát, a nikoliv ostatní osoby oprávněné k přístupu do datové schránky. Pokud přistupující osoba nemá oprávnění přijímat zprávy určené do vlastních rukou adresáta, nezobrazí se jí zprávy určené pouze do vlastních rukou. Tyto zprávy nemohou být považovány za doručенé okamžikem přihlášení se do schránky.⁹⁸

Neexistuje jednotný názor pro situace, kdy orgán veřejné moci používá datovou schránku jako **subjekt soukromoprávního vztahu**. Měl by mít možnost zřídit si datovou schránku osoby, nebo by mohl provádět soukromoprávní komunikaci přímo prostřednictvím datové schránky orgánu veřejné moci?⁹⁹ V. Smejkal tvrdí, že orgán veřejné moci může používat datové schránky i pro soukromoprávní agendu, i soukromá jednání orgánu veřejné moci jsou považována za elektronické právní úkony podle § 1 odst. 1 a). I pro soukromoprávní úkony

⁹⁶SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 110

⁹⁷Závěr č. 93 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 11. 6. 2010 [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>>

⁹⁸MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 207

⁹⁹KILIES, Petr, MERKUNOVÁ, Olga. Datové schránky a soukromoprávní úkony orgánu veřejné moci. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 16, s. 590-591

má orgán veřejné moci používat jednu a tutéž schránku.¹⁰⁰ Zákodárce počítá s tím, že jedna datová schránka může sloužit k různým způsobům komunikace. Vykonává-li orgán veřejné moci veřejnou moc, doručuje dokumenty osobám podle § 17 a provádí úkony podle § 18, pokud ale komunikuje mimo rámec výkonu veřejné moci, postupuje podle § 18a.¹⁰¹

3.1.3 K autorizované konverzi dokumentů

Autorizovaná konverze dokumentů je důležitou podmínkou pro užívání datových schránek. Byla upravena až přijetím zákona EIÚkon. Podrobnosti provádění autorizované konverze upravuje vyhláška č. 193/2009 Sb. Konverze je úkon, kterým se převádí dokument v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě a naopak, přičemž musí být dosaženo shody obsahu.

Pojem dokument lze obecně vymezit jako každý pramen informací na nějakém nosiči, který je uchovatelný v čase.¹⁰² Pojem dokumentu se objevuje v tisíci právních předpisech, a to v nejrozličnějších vztazích a souvislostech. Legální definici můžeme najít v zákoně č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů (ArSSZ). Dokumentem se podle § 2 písm. e) ArSSZ rozumí každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci doručena.

Zrovnoprávnění listinných a elektronických dokumentů přinesl zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, který v § 11 odst. 2 stanovil, že písemnosti orgánů veřejné moci v elektronické podobě označené elektronickou značkou založenou na kvalifikovaném systémovém certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb nebo podepsané zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném systémovém razítku vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb mají stejné právní účinky jako veřejné listiny vydané těmito orgány. K podstatnému vylepšení došlo přijetím zákona EIÚkon, který zavedl plnou rovnoprávnost listinné a elektronické formy dokumentů, protože stanovil, že dokument, který provedením konverze vznikl, má stejné právní účinky jako ověřená kopie dokumentu, jehož převedením výstup vznikl.¹⁰³ K výstupu konverze je připojena ověřovací doložka.

¹⁰⁰ SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 53

¹⁰¹ KILIES, Petr, MERKUNOVÁ, Olga. *Datové schránky a soukromoprávní úkony orgánů veřejné moci. Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 16, s. 591

¹⁰² MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 223

¹⁰³ MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2.

Podle předmětu konverze rozlišujeme konverzi listinného dokumentu do elektronického dokumentu a konverzi datové zprávy do listinného dokumentu. Podle orgánů, které konverzi provádí, rozlišujeme konverzi na žádost a konverzi z moci úřední.¹⁰⁴ Konverzi na žádost provádějí kontaktní místa veřejné správy a advokáti, konverzi z moci úřední provádějí orgány veřejné moci pro výkon své působnosti. Kontaktní místa veřejné správy, známá také jako Czech POINT – Český podací ověřovací informační národní terminál, jsou vymezena v § 8a zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. Jsou jimi notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí předpis, zastupitelské úřady stanovené prováděcím právním předpisem, držitel poštovní licence a Hospodářská komora ČR, banka, které byla ministerstvem udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy.

Zákon stanovuje postup při provádění konverze v ustanovení § 24. Subjekt provádějící konverzi vede evidenci provedených konverzí, přičemž zákonem požadované údaje musí uchovávat po dobu 10 let od provedení konverze. Důvodem vedení evidence je případná nutnost prokázat důvěryhodnost konvertovaných dokumentů.¹⁰⁵

Kromě autorizované konverze dokumentů existuje od 1.7.2009 také konverze neautorizovaná, tj. bez ověřovací doložky, podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Dále v právním řádu najdeme konverzi podle vyhlášky č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech či konverzi podle zákona č. 383/2009 Sb., o DPH.¹⁰⁶

3.2 Doručení na elektronickou adresu

K doručení na elektronickou adresu může podle § 19 odst. 3 s.ř. dojít na požádání účastníka řízení, pokud to nevylučuje zákon nebo povaha věci a zejména může-li to přispět k urychlení řízení.

V případě doručování na elektronickou adresu platí, že písemnost je doručena v okamžiku, kdy převzetí doručované písemnosti potvrdí adresát zprávou podepsanou jeho uznávaným elektronickým podpisem. Nepotvrdí-li adresát převzetí písemnosti nejpozději

vydání. Praha: Leges, 2012, s. 223

¹⁰⁴PROKEŠ, Josef, ŠTĚDRŮ, Bohumír. Datové schránky, elektronický podpis a autorizovaná konverze dokumentů. *Bulletin advokacie*, 2011, roč. 18, č. 10, s. 31

¹⁰⁵MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 230

¹⁰⁶LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 15 elektronické dokumenty s. 231-232

následující pracovní den po odeslání zprávy, která se nevrátila jako nedoručitelná, doručí správní orgán písemnost, jako by adresát o doručení na elektronickou adresu nepožádal.

Doručování na elektronickou adresu je vázáno na výslovný a kvalifikovaný projev vůle adresáta, že mu písemnost byla doručena.¹⁰⁷ Doručování na elektronickou adresu není průkazné a ze strany veřejné moci garantované (oproti systému datových schránek), proto také procesní předpisy účinnost doručení svazují s aktivním jednáním na straně adresáta v podobě potvrzení doručení ve stanovené lhůtě, opatřené nadto uznávaným elektronickým podpisem adresáta.¹⁰⁸

Pokud nebylo možno doručit písemnost doručovanou na elektronickou adresu adresáta, protože se datová zpráva vrátila jako nedoručitelná, učiní správní orgán neprodleně další pokus o její doručení; bude-li další pokus o doručení neúspěšný, doručí písemnost, jako by adresát o doručení na elektronickou adresu nepožádal. Dalším pokusem o doručení se rozumí doručení opět odeslání datové zprávy na elektronickou adresu.¹⁰⁹

Podle § 69 odst. 3 s.ř. pokud se na žádost účastníka má rozhodnutí doručit elektronicky, vyhotoví úřední osoba, která za písemné vyhotovení rozhodnutí odpovídá, jeho elektronickou verzi s tím, že na místě otisku úředního razítka vyjádří tuto skutečnost slovy „otisk úředního razítka“ a dokument podepíše svým uznávaným elektronickým podpisem.

Pokud účastník řízení požádá o doručování na elektronickou adresu, nemůže se pak vymlouvat například na zapnutý SPAM filtr. Komunikace prostřednictvím elektronických adres s sebou totiž nese riziko obtěžujících zpráv, resp. přehlédnutí úřední zásilky ve zmeti spamů či zachycení úřední zásilky spamovým filtrem. Pokud účastník řízení požádá o elektronický způsob doručování, dobrovolně tak na sebe přebírá toto riziko. Rovněž nemůže účastník řízení zpochybňovat elektronickou adresu, ze které mu správní orgán doručuje a nemůže ani požadovat, aby mu správní orgán doručoval pouze z adresy elektronické podatelny. Nemůže se vymlouvat na nedoručení, pokud spamový filtr zachytí e-mail ze služebního e-mailu pracovnice podatelny. Identifikaci odesílatele a autenticitu dokumentu totiž zajišťuje zaručený elektronický podpis, nikoli adresa, ze které byla zpráva vypravěna.¹¹⁰

3.2.1 K elektronickému podpisu

Elektronické podpisy jsou prostředky, jež umožňují používání elektronických dokumentů

¹⁰⁷VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 256

¹⁰⁸ rozsudek NSS ze dne 15.12.2014, č.j. 6 As 218/2014 - 34

¹⁰⁹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 258

¹¹⁰ rozsudek NSS ze dne 15.12.2014, č.j. 6 As 218/2014-34

způsobem, který je v souladu s obecně závaznými právními normami.¹¹¹ Právní úpravu tohoto institutu nalezneme v zákoně č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. Zákon je účinný od října 2010, přesto je koncept elektronického podpisu stále živým a aktuálním tématem, jehož řešení není stále uzavřeno. Nejde o neměnný institut, ale stále se vyvíjející koncept.¹¹²

Zákon definuje pojmy, postupy a subjekty práva účastníci se na vytváření, používání a ověřování elektronických podpisů a zaručených elektronických podpisů.¹¹³

Zákon rozlišuje tři **různé stupně podpisů**: elektronický podpis, zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis. **Elektronickým podpisem** jsou údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě. **Zaručený elektronický podpis** je elektronický podpis, který splňuje tyto požadavky: je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě, byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou, je k datové zprávě, ke které se vztahuje, připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat. Datovou zprávou jsou elektronická data, která lze přenášet prostředky pro elektronickou komunikaci a uchovávat na technických nosičích dat, používaných při zpracování a přenosu dat elektronickou formou, jakož i data uložená na technických nosičích ve formě datového souboru. **Uznávaným elektronickým podpisem** se rozumí zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb a obsahujícím údaje, které umožňují jednoznačnou identifikaci podepisující osoby, a dále také zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu vydaném poskytovatelem certifikačních služeb, který je usazen mimo území České republiky, byl-li kvalifikovaný certifikát vydán v rámci služby vedené v seznamu důvěryhodných certifikačních služeb jako služba, pro jejíž poskytování je poskytovatel certifikačních služeb akreditován, nebo jako služba, nad jejímž poskytováním je vykonáván dohled podle předpisů Evropské unie.

Správní řád vyžaduje v případě doručování na elektronickou adresu potvrzení převzetí doručované písemnosti zprávou podepsanou uznávaným elektronickým podpisem, tedy

¹¹¹MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 147

¹¹²LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 61-62

¹¹³MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 147

poslední zmíněnou kategorií.

Elektronický podpis plní **tři funkce**. První funkcí je zajištění integrity, která souvisí s neporušeností dokumentu. Druhou funkcí je funkce identifikační – elektronický podpis slouží k identifikování osoby, která jej vytvořila, přičemž prostředkem k identifikaci je certifikát. Další funkcí je nepopíratelnost, tedy že osoba, které byl vystaven certifikát a jejíž identita je v certifikátu uvedena, nemůže popřít své výlučné držení odpovídající soukromého klíče, tzn. osoba nemůže popřít, že právě ona vytvořila konkrétní podpis. Tuto situaci lze přirovnat k PINu u platebních karet.¹¹⁴

Neexistují elektronické podpisy právnických osob. Elektronický podpis může vytvořit vždy pouze fyzická osoba, za právnickou osobu se podepisuje fyzická osoba, která jedná jejím jménem.¹¹⁵

Elektronický podpis funguje tak, že osoba, která chce vytvořit elektronický podpis, využije soukromý klíč, který drží pod svou výhradní kontrolou, aby vytvořila šifrovanou podobu elektronického dokumentu.¹¹⁶ Soukromý klíč nesmí podepsaná osoba nikomu přenechat.¹¹⁷ Poté k původnímu dokumentu připojí tuto šifrovanou podobu a zároveň veřejný klíč, který je do páru s jejím soukromým klíčem.¹¹⁸ Ze samotného veřejného klíče ale není patrné, kdo má v držení odpovídající soukromý klíč. Proto musí nastoupit nějaká třetí a dostatečně důvěryhodná osoba, která prohlásí, že „tento veřejný klíč patří osobě XY“, a za toto své tvrzení se také zaručí. V praxi je touto osobou důvěryhodný poskytovatel certifikačních služeb (tzv. certifikační autorita). Své prohlášení vystavuje ve formě tzv. certifikátu, který obsahuje veřejný klíč i údaj o identitě osoby, která má ve svém držení příslušný soukromý klíč.¹¹⁹ Při ověřování se pomocí veřejného klíče vytvoří z šifrované podoby textu očekávaná podoba původního textu a ta se porovná se skutečným původním textem, jenž je obsahem elektronického dokumentu. Pokud jsou obě shodné, máme jistotu, že dokument elektronicky podepsal držitel soukromého klíče a nikoli někdo jiný. Jsou-li rozdílné, pak dokument buď podepsal někdo jiný, nebo jde o falsifikát, nebo došlo k následné

¹¹⁴PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 690-693

¹¹⁵PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 690-693

¹¹⁶LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 68

¹¹⁷PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 691

¹¹⁸LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 69

¹¹⁹PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 691-692

změně dat.¹²⁰

Veřejný klíč podepisující osoby je spojený s certifikátem, který se stává součástí elektronického podpisu.¹²¹ Certifikát je datová zpráva, která je vydána poskytovatelem certifikačních služeb, spojuje data pro ověřování elektronických podpisů s podepisující osobou a umožňuje ověřit její identitu, nebo spojuje data pro ověřování elektronických značek s označující osobou a umožňuje ověřit její identitu. Pro uznávaný elektronický podpis je vyžadován **kvalifikovaný certifikát** vydaný akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb nebo kvalifikovaný certifikát vydaný poskytovatelem certifikačních služeb, který je usazen mimo území České republiky, byl-li kvalifikovaný certifikát vydán v rámci služby vedené v seznamu důvěryhodných certifikačních služeb jako služba, pro jejíž poskytování je poskytovatel certifikačních služeb akreditován. Kvalifikovaný certifikát musí obsahovat označení, že je vydán jako kvalifikovaný podle § 12 odst. 1 písm. a) ELPZ, čímž je zaručeno, že již na první pohled se tento certifikát odlišuje od ostatních variant.¹²² V České republice nyní působí tři akreditovaní poskytovatelé kvalifikovaných certifikačních služeb, jsou jimi eIdentity, PostSignum, První certifikační autorita.¹²³

Platnost elektronického podpisu se vyhodnocuje k okamžiku, kdy došlo k jeho vytvoření. Každý podpis v sobě nese údaje o čase, kdy vznikl.¹²⁴

3.2.2 Nařízení eIDAS

Od srpna 2014 je v Ústředním věstníku EU publikováno Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES. Toto nařízení umožňuje mimo jiné přeshraniční uznávání a interoperabilitu bezpečných systémů elektronické identifikace a autentizace, dále ovlivní fungování elektronické veřejné správy. Nařízení je použitelné od 1.7.2016 s tím, že jednotlivá ustanovení budou, s ohledem na nutnost předložení souvisejících prováděcích aktů a na potřebu přizpůsobení členských států, nabývat účinnosti postupně v období let 2016-2018.¹²⁵

Nařízení se dotkne zejména těchto oblastí: důvěryhodná elektronická identita fyzické osoby; důvěryhodný podpis zaručující integritu a vazbu na identitu fyzické osoby;

¹²⁰LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 69

¹²¹LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 71

¹²²tamtéž, s. 72

¹²³LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 77

¹²⁴PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 692

¹²⁵<http://www.mvcr.cz/clanek/narizeni-evropskeho-parlamentu-a-rady.aspx>

důvěryhodná značka zajišťující integritu a vazbu na právnickou osobu; důvěryhodné časové razítko zajišťující integritu a vazbu na čas; důvěryhodná služba elektronického doporučeného doručování zajišťující integritu a vazbu na odesílatele; příjemce a čas odeslání a přijetí; důvěryhodný dokument se zaručenou integritou; důvěryhodnost webových stránek s vazbou na provozovatele.¹²⁶ Elektronický podpis je upraven v čl. 25–34. Úpravu elektronických časových razítek nalezneme v čl. 41 a 42. Služba elektronického doporučeného doručování, do které bych zařadila český informační systém datových schránek, je upravena v čl. 43 a 44. Elektronické dokumenty jsou upraveny v čl. 46.

V návaznosti na toto nařízení bude nutná změna legislativy týkající se eGovernmentu a úpravy některých stávajících informačních systémů veřejné správy.¹²⁷ Bude například nutné právně upravit nový institut elektronické pečeti či pozměnit zákon EIPZ a zákony, v nichž je elektronický podpis používán.¹²⁸

3.3 Doručení do vlastních rukou

3.3.1 Fyzickým osobám

Do vlastních rukou adresáta se doručují předvolání, stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí, písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, a jiné písemnosti, nařídí-li to oprávněná úřední osoba. Rozhodnutím se chápe rozhodnutí ve věci, usnesení, příkaz, rozhodnutí o odvolání i rozhodnutí o procesních otázkách, pro které zákon určuje formu „rozhodnutí“.¹²⁹ J. Vedral i L. Jemelka a kol. zmiňují, že vymezení okruhu písemností, které se doručují do vlastních rukou, je taxativní. Trochu matoucí ale může být část ustanovení, která říká, že do vlastních rukou se doručují i jiné písemnosti, o kterých to nařídí oprávněná úřední osoba. Tato část ustanovení do jisté míry nabourává ideu taxativnosti. P. Kolman uvádí, že možnost doručovat do vlastních rukou i mimo taxativně vymezené důvody může napomoci „fair-play v rámci správního procesu“.¹³⁰

Do vlastních rukou se doručuje také písemnost, u níž hrozí, že by mohla být vydána jinému účastníkovi řízení, který má na věci protichůdný zájem. Tady nezáleží na povaze

¹²⁶<http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicky-podpis-dokumenty-narizeni-eidas-bylo-dne-28-srpna-2014-zverejneno-v-urednim-vestniku-eu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

¹²⁷<http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicky-podpis-dokumenty-narizeni-eidas-bylo-dne-28-srpna-2014-zverejneno-v-urednim-vestniku-eu.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

¹²⁸ LECHNER, Tomáš. Jak se ČR připravuje na implementaci eIDAS aneb Budoucnost elektronického podpisu v České republice [online]. Dostupné na <<http://www.systemonline.cz/clanky/jak-se-cr-pripravuje-na-implementaci-eidas.htm>>

¹²⁹ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 250

¹³⁰ KOLMAN, Petr. Doručování právnickým osobám do vlastních rukou. *Právní rádce*, 2008, roč. 16, č. 7, s. 51–52

písemnosti, ale na vztahu adresáta k jiné osobě, které by mohl doručovatel písemnost pro adresáta vydat.¹³¹ Příkladem by mohlo být doručování v řízení o přestupku proti občanskému soužití, přičemž by pachatel přestupku bydlel s poškozeným, který má na věci protichůdný zájem. O tom, že hrozí přijetí písemnosti účastníkem, který má na věci protichůdný zájem, se správní orgán dozví buď přímo od účastníka řízení, nebo k tomuto závěru může dospět sám na základě průběhu řízení a jednání účastníků. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že hrozí vydání písemnosti jinému účastníkovi, který má na věci protichůdný zájem, je jeho povinností příslušnou písemnost doručit adresátovi do vlastních rukou. Zákon upravuje, jak vyřešit situaci, kdy bylo doručeno jinému účastníkovi řízení, který má na věci protichůdný zájem. Jedná se o případ, kdy správní orgán nedoručoval do vlastních rukou, ač tak doručovat měl. Jestliže je písemnost doručena jinému účastníkovi řízení, který má na věci protichůdný zájem, písemnost se považuje za doručenu jen v případě, že adresát písemnosti její převzetí od příjemce uzná nebo že je z jeho postupu v řízení zjevné, že mu bylo doručeno. Nastává fikce doručení, tedy písemnost se považuje za doručenu. Uznání doručení písemnosti ze strany adresáta by mělo mít formu podání podle § 37, aby měl správní orgán jistotu, že účinky doručení skutečně nastaly. Jako příklad postupu účastníka, kdy je zjevné, že mu bylo doručeno, lze uvést situaci, kdy předvolání k ústnímu jednání bylo doručeno účastníkovi s protichůdným zájmem, ale adresát se dostaví k ústnímu jednání. I kdyby adresát vůči správnímu orgánu prohlásil, že převzetí písemnosti neuznává, neboť mu byla např. předána rozlepená obálka a příjemce se tak zjevně seznámil s jejím obsahem, uplatní se druhá možná podmínka fikce doručení, tedy že z postupu adresáta písemnosti je zjevné, že mu bylo doručeno.¹³²

Adresát může požádat, aby písemnosti, o nichž zákon stanoví doručování do vlastních rukou, byly doručovány jiným způsobem. Jedná se tedy o výjimku, která je možná jen na základě žádosti adresáta. Požádání se chápe jako podání podle § 37 s.ř.¹³³ Aby se předešlo následným sporům, musí být v podání uveden konkrétní způsob, který je stanovený správním řádem.¹³⁴ Správní orgán by měl adresátovi vyhovět, není tomu jako v případě požádání o doručování na elektronickou adresu či adresu pro doručování. V tomto případě se adresát dobrovolně vystavuje menší právní jistotě při doručování důležitých písemností. Uplatňuje se tedy právní fikce, protože účinky doručení nastávají třetím dnem ode dne, kdy byla písemnost

¹³¹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 251

¹³²VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 251-253

¹³³VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 251

¹³⁴VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 255

odeslána. Žádost o jiný způsob doručování nelze uplatnit pro dokumenty, které lze doručit prostřednictvím datové schránky.¹³⁵

3.3.2 Právníckým osobám

Právnícká osoba sama o sobě nemůže přijmout písemnost.¹³⁶ Doručování právníckým osobám do vlastních rukou je specifické v tom, že písemnosti doručované do vlastních rukou jsou oprávněny převzít jen ty orgány či osoby, které mohou jménem právnícké osoby konat před soudem v občanském soudním řízení.¹³⁷ V téže věci může za právníckou osobu současně činit úkony jen jedna osoba. Každý, kdo činí úkony, musí prokázat své oprávnění. Pokud byla zavedena nucená správa právnícké osoby, za právníckou osobu jedná nucený správce, jenž má podle zákona postavení statutárního orgánu, správce může případně pověřit zaměstnance právnícké osoby.¹³⁸

Jako další specifikum lze uvést, že právnícká osoba nemůže v případě tzv. náhradního doručení žádat o prominutí zmeškání úkonu s poukazem na to, že se na adrese jejího sídla nebo sídla její organizační složky nikdo nezdržuje. Správní orgán může podle § 21 odst. 3 s.ř. v případě, že nikdo nebyl na uvedené adrese zastižen, písemnost doručit osobám uvedeným v § 30 na jejich adresu. Podle § 24 odst. 2 pokud právnícká osoba prokáže svou „dočasnou nepřítomnost“, může se s úspěchem dovolat neúčinnosti předmětného „doručení“.¹³⁹

3.4 Doručení na dodejku

Je-li pro řízení třeba, aby bylo doručení doloženo, musí být zajištěn písemný doklad stvrzující, že písemnost byla doručena nebo že poštovní zásilka obsahující písemnost byla dodána, včetně dne, kdy se tak stalo. Nelze-li doručení prokázat, je nutno doručit opakovaně. Písemného dokladu o doručení nebo dodání však není zapotřebí, je-li z postupu účastníka řízení v řízení zjevné, že mu bylo doručeno. Doložení doručení slouží pro jistotu správního orgánu. Zvláště pokud se jedná o písemnosti doručované v souvislosti s nejdůležitějšími úkony ve správním řízení, při kterých mohou účastníci řízení uplatňovat důležitá procesní práva – jako jsou například o oznámení o zahájení správního řízení, pozvánka na ústní jednání

¹³⁵VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 251

¹³⁶KOLMAN, Petr. Doručování právníckým osobám do vlastních rukou. *Právní rádce*, 2008, roč. 16, č. 7, s. 51

¹³⁷PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 76

¹³⁸KOLMAN, Petr. Doručování právníckým osobám do vlastních rukou. *Právní rádce*, 2008, roč. 16, č. 7, s. 51

¹³⁹PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 76

či výzva k vyjádření se k podkladům rozhodnutí.¹⁴⁰ V případě, kdy správní orgán nedoručuje písemnost prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, má doložení doručení písemnosti podobu písemného dokladu stvrzujícího, že písemnost byla doručena. Pokud správní orgán doručuje prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, doložení doručení písemnosti má podobu písemného dokladu stvrzujícího, že poštovní zásilka obsahující písemnost byla dodána.¹⁴¹

Za účinnosti zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, měla doručenka povahu veřejné listiny, avšak za účinnosti zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů doručenka povahu veřejné listiny nemá. Přesto je ve správním řízení považována za obvyklý důkazní prostředek prokazující doručení písemnosti jejímu adresátu.¹⁴²

3.5 Obyčejné doručení

Takto se doručují všechny písemnosti, u kterých není potřeba písemný doklad stvrzující doručení písemnosti, nebo u kterých zákon nevyžaduje dodání do vlastních rukou, nebo u kterých nenařídí oprávněná úřední osoba doručení do vlastních rukou.¹⁴³ Jde o neformální doručení, neboť faktický obsah by neměl být spojen s důležitými procesními či hmotnými právy adresáta.¹⁴⁴

Jedná se o službu “obyčejná zásilka”, u níž obálka nemá žádný barevný pruh a nenalepuje se na ni žádná nálepka.¹⁴⁵

Ke zmíněnému **barevnému pruhu na obálce** lze uvést, že při doručování podle správního řádu prostřednictvím České pošty by správní orgány měly používat **obálky s modrým pruhem**. To je možné za předpokladu, že správní orgán výslovně nepožaduje, aby bylo dodáno výhradně jen adresátovi, tedy v případě že lze doručit též tomu, koho adresát zmocnil písemnou plnou mocí k přijetí písemnosti dle § 20 odst. 2 s.ř. **Obálka s červeným pruhem** se používá u písemností doručovaných do vlastních rukou, u kterých odesílatel požaduje, aby v případě doručování do vlastních rukou adresáta byla poštovní zásilka doručena výhradně jen adresátovi. Pokud správní orgán neví, jestli a komu udělil účastník řízení plnou moc pro přebírání písemností, měl by rovněž doručovat v obálce s červeným

¹⁴⁰VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 254

¹⁴¹JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 100

¹⁴²rozsudek NSS ze dne 29.4.2014, č.j. 5 As 85/2013-30

¹⁴³FRANC, Pavel. *Správní řád*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 146

¹⁴⁴FRANC, Pavel. *Správní řád*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 154

¹⁴⁵MV: Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/metodika-dorucovani-pdf.aspx>

pruhem.¹⁴⁶

¹⁴⁶Závěr č. 24 přijatý na základě písemných vyjádření členů poradního sboru k podkladům rozeslaným 10. 1. 2006 Doručování správních písemností prostřednictvím poštovních obálek [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>>

4 Aplikační problémy

4.1 Adresa

Správní řád v ustanovení § 20 odst. 1 konkretizuje adresu, na kterou má být doručováno fyzické osobě. Toto pořadí adres musí být při výběru adresy respektováno. Přednostně má být doručováno na adresu pro doručování. Tou je adresa, kterou jako **adresu pro doručování sdělí fyzická osoba správnímu orgánu**. Není-li uvedena adresa pro doručování, má být doručováno na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel jako **adresu pro doručování písemností**, za předpokladu že ji občan má v evidenci uvedenu. Teprve poté přichází v úvahu doručování na **adresu trvalého pobytu fyzické osoby, nebo do místa podnikání ve věcech podnikání**.¹⁴⁷ Místem trvalého pobytu se podle § 10 zákona č. 133/2000 Sb. rozumí adresa pobytu občana v České republice, které je vedena v registru obyvatel ve formě referenční vazby na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu.

Správní řád určuje adresy, na které má správní orgán doručovat, ale hlavním smyslem doručování není samotné zaslání písemnosti na jednu z těchto adres, nýbrž seznámení adresáta s jejím obsahem.¹⁴⁸ Adresa trvalého pobytu je bezpochyby adresou, u které by měla být nejvyšší pravděpodobnost, že se na ni podaří adresátu písemnost doručit. To ale v žádném případě neznamená, že by pouze na tuto adresu mohlo a mělo být správním orgánem doručováno.¹⁴⁹ Ze zákona o evidenci obyvatel totiž neplyne povinnost mít trvalý pobyt zapsán tam, kde osoba fakticky právě žije.¹⁵⁰ V dubnu 2015 ministerstvo vnitra navrhlo změnu úpravy trvalého pobytu obyvatel, podle které by se zavedla povinnost občanů hlásit se k trvalému pobytu v místě svého skutečného bydliště.¹⁵¹ Ve vztahu k doručování by tato změna mohla přinést větší jistotu pro správní orgány, že se adresát seznámí s doručovanou písemností.

V evidenci obyvatel může být uvedena adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti. Pokud má občan zájem o uvedení takovéto adresy, musí podat písemnou žádost, a to buď

¹⁴⁷ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 73-74

¹⁴⁸ rozsudek NSS ze dne 10.4.2013, č.j. 3 As 56/2012-29

¹⁴⁹ rozsudek NSS ze dne 20. 7. 2010, č. j. 8 As 65/2009 – 111

¹⁵⁰ rozsudek NSS ze dne 30.5.2013, č.j. 6 As 13/2013-33

¹⁵¹ <http://www.novinky.cz/domaci/366997-trvaly-pobyt-bude-muset-odpovídat-mistu-kde-lide-opravdu-ziji-navrhne-ministerstvo.html>

v listinné podobě nebo ve formě datové zprávy se zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu nebo prostřednictvím datové schránky.

Pokud si účastník zvolí adresu pro doručování postupem podle § 10b zákona o evidenci obyvatel, jedná se o volbu adresy pro doručování analogicky k § 19 odst. 3 správního řádu. Správní orgán by tak měl přednostně doručovat na takto zvolenou adresu pro doručování.¹⁵² Adresu poté poskytuje ministerstvo, krajský úřad nebo úřad obce s rozšířenou působností správnímu orgánu nebo jinému orgánu veřejné moci pro účely doručování. Pokud má správní orgán nárok na poskytnutí údajů o adrese místa trvalého pobytu, má rovněž nárok na poskytnutí údaje o adrese pro doručování. Neposkytnutí údaje o doručovací adrese by správním orgánům bránilo v doručování na adresu, kterou účastník řízení považuje za prioritní před adresou místa trvalého pobytu a sám si ji zvolil jako adresu pro doručování.¹⁵³

Pokud účastník řízení fakticky pobývá mimo místo svého trvalého pobytu, je v jeho zájmu, aby se na správní orgán obrátil a sdělil mu tuto skutečnost s uvedením adresy, na které je běžně k zastížení. Adresa pro doručování zapsaná v zákoně o evidenci obyvatel ve srovnání s adresou pro doručování podle § 19 odst. 3 správního řádu přináší adresátovi větší právní jistotu. Nemusí se tak obracet na jednotlivé správní orgány a žádat o doručování na adresu pro doručování, kdy není jisté, že mu správní orgán vyhoví. Pokud by můj faktický pobyt byl dlouhodobě odlišný od trvalého pobytu, volila bych raději adresu pro doručování v zákoně o evidenci obyvatel, případně bych zvažovala možnost zřízení datové schránky. Nikdy totiž nemůžu vědět, zda se nestanu účastníkem řízení zahajovaného z moci úřední, nebo kdy se stanu například svědkem přestupku. Pokud bych byla předvolána k podání vysvětlení a toto předvolání by mi bylo doručeno na místo trvalého pobytu, kde se nezdržuji, mohlo by následně dojít k předvedení či pořádkové pokutě. Budu-li mít v evidenci obyvatel zapsanu adresu pro doručování, měl by mi na ni správní orgán doručovat, tudíž je pravděpodobnější, že mi bude doručeno.

Fyzické osobě lze doručit kdekoliv, kde ji lze zastihnout. Jedná se o vyjádření principu materiálního doručení.¹⁵⁴

4.1.1 Adresa na ohlašovně

Ohlašovnou se dle zákona o evidenci obyvatel rozumí obecní úřady, v hlavním městě

¹⁵²MV Změny správního řádu po 1.7.2009 [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/spravni-rad-zmeny-sr-po010709-pdf.aspx>

¹⁵³MV Změny v doručování podle správního řádu po 1. 7. 2009 [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/spravni-rad-zmeny-sr-po010709-pdf.aspx>

¹⁵⁴rozsudek NSS ze dne 10.4.2013, č.j. 3 As 56/2012-29

Praze a v územně členěných statutárních městech úřady městských částí nebo městských obvodů, pokud tak stanoví statuty těchto měst, a na území vojenských újezdů újezdní úřady.

Sídlo ohlašovny se stává místem trvalého pobytu, je-li údaj o místě trvalého pobytu úředně zrušen. Zrušení údaje o místu trvalého pobytu, které zákon umožňuje ze tří důvodů, provádí ohlašovna ve správním řízení. Počátek změny nového místa trvalého pobytu se shoduje s datem nabytí právní moci správního rozhodnutí.¹⁵⁵ Z mého okolí znám případy, kdy rodiče žádali o zrušení údaje o místu trvalého pobytu pro své děti z důvodu, že potomci již jsou dospělí, s rodiči se nestýkají, žijí nezřízeným životem a mají mnoho dluhů. Jelikož se rodiče obávali exekucí, zrušili potomkovi trvalý pobyt, kterým se pak následně stalo sídlo ohlašovny. Otázkou je, jestli si uvědomili také důsledky pro doručování. Samozřejmě, že je v zájmu každého hlídat si adresu pro doručování, ale pokud neví, že mu byl trvalý pobyt změněn na ohlašovnu, je situace složitější. Bylo by vhodné, aby ohlašovna upozornila na důsledky změny trvalého pobytu spojené s doručováním.

Pokud je doručováno na ohlašovnu, není vyloučeno doručení fikcí podle § 24 odst. 1 s.ř. Fikce doručení nastane, pokud správní orgán přijal oznámení o neúspěšném doručení písemnosti, a zároveň měl adresát možnost si písemnost v desetidenní lhůtě vyzvednout na místě, kde byla písemnost uložena. Po uplynutí desetidenní lhůty od oznámení o neúspěšném doručení se bude písemnost považovat za doručenou.¹⁵⁶

Pokud však ohlašovna nepřebírá výzvy o uložení písemnosti, fikce doručení se neuplatní a správní orgán musí ustanovit adresátovi opatrovníka.¹⁵⁷

4.1.2 Volba adresy pro doručování a elektronického doručování

Jak již bylo zmíněno výše, účastník řízení může dle § 19 odst. 3 požádat správní orgán o doručování na adresu pro doručování nebo na elektronickou adresu. Účastník řízení nemá vůči správnímu orgánu nárok na to, aby mu správní orgán vždy doručoval písemnosti podle jím zvoleného způsobu. Je tomu tak proto, že zákon preferuje doručování prostřednictvím datových schránek. Také musí nastat podmínky uvedené v ustanovení § 19 odst. 3 s.ř., tedy nevylučuje takové doručení zákon nebo povaha věci. Pokud má účastník řízení zpřístupněnu datovou schránku a je možné doručit prostřednictvím datové schránky, správní orgán mu musí

¹⁵⁵MV: Informace k postupu ohlašoven při zápisu údaje o adrese místa trvalého pobytu [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-postupu-ohlasoven-pri-zapisu-udaje-o-adrese-mista-trvaleho-pobytu.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>>

¹⁵⁶Závěr č. 123 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 22.3.2013 [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>>

¹⁵⁷rozsudek NSS ze dne 6.2.2014, č.j. 1 As 106/2013-44

doručovat jejím prostřednictvím. Tato povinnost vyplývá z poslední věty § 17 odst. 1 EIÚkon, tedy doručuje-li se způsobem podle EIÚkon, ustanovení jiných právních předpisů upravující způsob doručení se nepoužijí.¹⁵⁸ NSS potvrdil, že adresa pro doručování zvolená účastníkem řízení podle § 19 odst. 3 správního řádu nemůže vyloučit doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, má-li adresát rozhodnutí datovou schránku zřízenou a zpřístupněnu.¹⁵⁹

Podle správního řádu lze doručovat na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu zejména může-li to přispět k urychlení řízení. Správní orgán tedy bude posuzovat, zda volba adresy může přispět k urychlení řízení. Pokud dospěje k názoru, že jde o zneužití práva spočívajícího v možnosti zvolit si doručovací adresu, nevyjde účastníkovi vstříc a bude doručovat „standardním způsobem”.¹⁶⁰

Účelem institutu adresy pro doručování je docílit **urychlení správního řízení**, a nikoliv účelově manipulovat s místem doručování písemností ve správním řízení s cílem následně zpochybnit správnost procesního postupu správního orgánu.¹⁶¹

Adresou pro doručování může být u fyzické osoby např. faktický pobyt, tj. místo kde skutečně žije. U právnické osoby může být adresou pro doručování místo, kde PO fakticky nebo převážně vyvíjí svou činnost, a toto místo není totožné s místem sídla zapsaného v příslušném registru. Adresou pro doručování může být i adresa v cizině, přičemž v praxi bude takovou adresou adresa místa, kde účastník řízení fakticky žije, pokud nežije v místě trvalého pobytu.¹⁶² Elektronickou adresou se rozumí adresa pro doručování datových zpráv opatřených zaručeným elektronickým podpisem.¹⁶³

Požádání se chápe jako podání ve smyslu § 37 s.ř. – jde o úkon účastníka řízení vůči správnímu orgánu, přičemž tento úkon musí splňovat náležitosti podle § 37 a musí být učiněn stanoveným způsobem.¹⁶⁴ Uvedení zpáteční adresy na obálce nesplňuje náležitosti úkonu, kterým si účastník řízení volí adresu pro doručování, nelze jej tedy chápat jako zvolenou adresu pro doručování. Údaje na obálce je nutno chápat jako projev vůle odesílatele vůči poskytovateli poštovních služeb.¹⁶⁵

Pokud správní orgán odmítne požadavek účastníka, sdělí tuto skutečnost účastníkovi

¹⁵⁸ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 246

¹⁵⁹ rozsudek NSS ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 90/2010-95

¹⁶⁰ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 247

¹⁶¹ rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2012, č. j. 3 Ads 131/2011 - 44

¹⁶² JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 98

¹⁶³ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 248

¹⁶⁴ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 247

¹⁶⁵ rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2013, č. j. 6 As 13/2013-33

řízení, nejedná se však ani o rozhodnutí ani o usnesení.¹⁶⁶

Zákon umožňuje sdělit adresu i pro řízení, která mohou být u téhož správního orgánu zahájena v budoucnu. J. Vedral k tomu uvádí, že správní řízení tvoří jeden celek, a proto i odvolací orgán může bez dalšího na zvolenou adresu doručovat, jelikož opačný postup by mohl znamenat komplikace pro samotného účastníka. Bylo by formalistické trvat na tom, aby účastník požadavek na doručování opakoval i před odvolacím orgánem.¹⁶⁷ Podle názoru NSS však sdělení doručovací adresy nelze pojímat absolutně a zcela neomezeně pro jakýkoli správní orgán, který kdykoli v budoucnu bude vést s dotyčnou osobou jakékoli správní řízení.¹⁶⁸ Podle mého názoru by se v případě tohoto rozporu měl uplatnit princip materiálního doručení. Tento rozpor by nemusel nastat, pokud účastník využije institutu adresy pro doručování postupem podle zákona o evidenci obyvatel. Bude-li zapsána adresa pro doručování v evidenci obyvatel, měl by na ni doručovat každý správní orgán bez ohledu na to, zda rozhoduje v prvním stupni či jako orgán odvolací. Toto řešení je však závislé na vůli účastníka řízení.

Adresu pro doručování nelze zaměňovat s tzv. dosílkou podle poštovních podmínek České pošty, kdy je pošta povinna na požádání adresáta dodat poštovní zásilku v jiném místě než v místě uvedeném v poštovní adrese. Tato služba podle poštovních podmínek zakládá právní vztah pouze mezi poštou a adresátem zásilky, nikoliv mezi poštou a správním orgánem coby odesílatelem. Pokud tedy adresát chce, aby mu správní orgán doručoval na adresu pro doručování, musí o to požádat přímo o správní orgán.¹⁶⁹ K charakteru tzv. dosílky se shodně vyjádřil i NSS v rozsudku ze dne 30.6.2010, sp. zn. 1 As 10/2010, podle něhož zřízením služby označované dosílka u provozovatele poštovních služeb nemůže účastník řízení dosáhnout shodné právní pozice, pokud jde o doručování dle správního řádu, jako podáním žádosti o doručování na adresu pro doručování.

4.1.3 Doručování do zahraničí

Správní řád se doručováním do ciziny zabývá v ustanovení § 22. Do ciziny lze písemnosti doručovat prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, nebo prostřednictvím příslušného orgánu státní správy pověřeného k doručování písemností do ciziny. Poštovních

¹⁶⁶JEMELKA, Luboš, a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 98, rovněž VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 249

¹⁶⁷VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 248

¹⁶⁸rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2010, č. j. 5 As 44/2010-56

¹⁶⁹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 248-249

zásilek lze použít však jen tehdy, pokud je potřebná služba v zemi určení zavedena.¹⁷⁰

Fyzickým osobám se doručuje do ciziny, pokud se v cizině zdržují nebo tam mají pobyt, případně pokud požádají o doručování na adresu pro doručování v cizině a správní orgán jim vyhoví. U fyzických osob může být problém v tom, že správní orgán nemusí vůbec vědět, že se zdržují v cizině. Zdržování lze chápat krátkodoběji než pobyt.¹⁷¹ Právnickým osobám se doručuje do ciziny, pokud tam mají sídlo nebo pokud požádají o doručování na adresu pro doručování v cizině a správní orgán jim vyhoví. Adresátovi nic nebrání v tom, aby požádal o doručování na adresu v zahraničí, ale záleží na správním orgánu, jestli mu vyhoví. Měl by zvážit, zda nejde ze strany účastníka řízení o snahu zmařit doručování.

Pokud se nepodaří písemnost doručit, ustanoví správní orgán adresátovi opatrovníka podle § 32 odst. 2 s.ř. písm. d), tedy jako osobě, které se prokazatelně nedaří doručovat.

Při doručování do ciziny na území jiných států neplatí ustanovení správního řádu o doručování, protože správní řád se vztahuje na území České republiky a nikoli na území jiných států.¹⁷²

4.2 Datové schránky

V praxi dochází mnohem častěji k doručení nesprávným adresátům (tj. do nesprávných datových schránek) než v případě klasických listovních zásilek. Odůvodnit to lze tím, že při tvorbě identifikátoru se využívá algoritmů pro generování náhodných čísel, tedy výsledkem je bezvýznamný identifikátor, jehož konkrétní podoba nikterak nesouvisí s tím, komu je konkrétní datová schránka zřízena. Proto by správní orgán měl vždy prověřit, zda nalezená datová schránka skutečně patří subjektu, jemuž má být doručováno. Pokud správní orgán nezná datum narození fyzické osoby, může nastat problém, jelikož pak nelze jednoznačně ověřit, zda je datová schránka nalezená dle příjmení a místa bydliště skutečně datovou schránkou správné osoby.¹⁷³

U datových schránek shledávám problematickým to, že jedna fyzická osoba může být držitelem **více datových schránek**. Mohou potom vznikat pochybnosti, do které datové schránky doručovat. Pokud má fyzická osoba zřízenou datovou schránku fyzické osoby i datovou schránku podnikající fyzické osoby, správní orgány musí respektovat rozdíl v doručování do těchto dvou datových schránek. Podle zákona by měl správní orgán

¹⁷⁰MV: Metodika doručování písemností prostřednictvím poštovních zásilek [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/metodika-dorucovani.aspx>>

¹⁷¹VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 280

¹⁷²VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 281

¹⁷³LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 157-158

doručovat pouze do té datové schránky, která odpovídá roli osoby v dané věci.¹⁷⁴ Má-li být doručováno advokátovi jako zástupci účastníka řízení, je třeba, aby bylo doručováno přímo do datové schránky advokáta, a nikoli např. do jeho jiné datové schránky jako občana, podnikatele či insolvenčního správce, a již vůbec ne do datové schránky **advokátní obchodní společnosti, která je datovou schránkou jiné osoby**.¹⁷⁵ I v takových případech se ale uplatňuje materiální funkce doručení – tedy, zda se adresát s danou písemností skutečně seznámil, respektive se mohl a měl seznámit. Nedodržení zákonného postupu při doručování tak samo o sobě ještě neznamená, že se doručení musí zopakovat. Rozhodující je, zda se předmětná písemnost dostala do rukou adresáta.¹⁷⁶ Pokud tedy správní orgán doručí písemnost určenou pro podnikající fyzickou osobu do soukromé datové schránky této osoby a tato osoba se přihlásí do své soukromé datové schránky a s písemností se seznámí, považuje se daná písemnost za doručenu. Fikce doručení, která by jinak při doručování do datové schránky nastala v případě nepřihlášení se do datové schránky po uplynutí zákonné desetidenní lhůty, při doručování podnikající fyzické osobě nenastává, pokud by nebylo doručováno do adekvátní datové schránky.¹⁷⁷

Pokud má adresát zřízenou datovou schránku, avšak je mu doručováno prostřednictvím pošty, může nastat problém v případě, kdy dojde k nevyzvednutí uložené písemnosti. V této situaci totiž také nemůže nastat fikce doručení podle § 24 odst. 1 s.ř. Vyplývá to jednak ze závěru č. 86 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 14.12.2009, jednak z judikatury NSS. Pokud si adresát zřídí datovou schránku, povinnost kontrolovat poštu na adrese trvalého pobytu zaniká, neboť je oprávněn spoléhat, že orgány veřejné moci v souladu se zákonem budou veškeré písemnosti doručovat do datové schránky.¹⁷⁸

4.3 Uložení písemnosti, prominutí zmeškání úkonu

V souvislosti s doručováním sehraává významnou roli tzv. náhradní doručování. Jde o případ, kdy nebyl adresát na uvedené adrese zastížen a nebylo možné písemnost doručit ani jiným způsobem, který předvídá právní úprava.¹⁷⁹ Pokud nebyl adresát zastížen a nebylo

¹⁷⁴rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2014, č. j. 3 Ads 100/2013-42

¹⁷⁵KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním. *Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 5, s. 25

¹⁷⁶rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2014, č. j. 3 Ads 100/2013-42

¹⁷⁷Závěr č. 86 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 14.12.2009 [online] Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>>

¹⁷⁸rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2013, č. j. 4 As 32/2013-44

¹⁷⁹PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges,

možno doručit písemnost jiným způsobem, dojde podle § 23 s.ř. k **uložení písemnosti**. Písemnost se uloží u toho, kdo písemnost doručuje.¹⁸⁰ Adresát se vyzve vložení oznámení o neúspěšném doručení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo, aby si uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů vyzvedl. Zároveň s oznámením se adresát písemně poučí o právních důsledcích. Poučení o právních důsledcích musí zajistit správní orgán, a to tak, že vyplní příslušný tiskopis a připojí ho k odesílané poštovní zásilce. Česká pošta připojené poučení následně předá adresátovi způsobem, který je požadován správním řádem.¹⁸¹

Vyrozumění či oznámení o uložení písemnosti má za cíl, aby byl adresát informován o možnosti si uloženou písemnost vyzvednout. Nevyzvednutí takto uložené písemnosti má totiž ve spojení s § 24 odst. 1 za následek fikci jejího doručení. Pokud nebyla uložená písemnost vyzvednuta, vloží se po uplynutí 10 dnů do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo, pokud to nevyloučil správní orgán nebo je-li to možné. Jinak se vrátí správnímu orgánu, který ji vyhotovil.¹⁸² Správní orgán je oprávněn posoudit, zda a která z doručovaných zásilek má být po uplynutí úložní doby vhozena do domovní schránky adresáta. Jeho volba je zpravidla ovlivněna konkrétními praktickými potřebami toho kterého správního řízení a také zkušenostmi správního orgánu s doručováním písemností s následným vhozením do domovní schránky tak, aby zvolený postup doručení byl co nejefektivnější, tj. aby bylo dosaženo seznámení adresáta s jeho obsahem a současně jej to co nejméně zatížilo. Tento úsudek však nemá povahu správního rozhodnutí.¹⁸³

Vložení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo slouží ke zjednodušení faktického přístupu adresáta k zásilce a jejímu obsahu.¹⁸⁴ Za jiné vhodné místo kam lze vložit oznámení o neúspěšném doručení písemnosti podle § 23 odst. 4 s.ř. můžeme považovat i P.O.Box, pokud má adresát zásilky zřízenou poštovní službu „doručování do poštovní přihrádky“.¹⁸⁵ Naopak pokud bylo doručováno na poste restante, nemohla být písemnost zároveň uložena v úložní době a po jejím uplynutí vrácena odesílateli.¹⁸⁶

Prokáže-li adresát, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu

2012, s. 79

¹⁸⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 79

¹⁸¹ MV: Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek [online] Dostupné na <www.mvcr.cz/soubor/metodika-dorucovani-pdf.aspx>

¹⁸² PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 79

¹⁸³ rozsudek NSS ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 As 158/2014-25

¹⁸⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 79

¹⁸⁵ rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2011, č. j. 8 As 16/2011 - 83

¹⁸⁶ rozsudek NSS ze dne 8. 12. 2011, č. j. 5 As 87/2011-53

nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost vyzvednout ve stanovené lhůtě, může za podmínek § 41 požádat o určení neplatnosti doručení nebo okamžiku, kdy byla písemnost doručena. Přesnější by bylo mluvit o neúčinnosti doručení. Ustanovení § 41 upravuje **tzv. navrácení v předešlý stav**, čímž se rozumí prominutí zmeškání úkonu. Požádat o prominutí zmeškání úkonu účastník může do 15ti dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. Zmeškání úkonu nelze prominout, jestliže ode dne, kdy měl být úkon učiněn, uplynul jeden rok. Lhůta jednoho roku je lhůtou prekluzivní.¹⁸⁷ Správní řád v ustanovení § 41 odst. 2 říká, že s žádostí o prominutí zmeškání úkonu je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se tím správní orgán nezabývá. V případě fikce doručení, která následovala po uložení zasilky, se k žádosti o prominutí zmeškání úkonu nebude spojovat žádný zmeškaný úkon. a to protože výsledkem žádosti je usnesení, v němž se konstatuje, že nebylo doručeno.¹⁸⁸ Důkazní břemeno leží na adresátovi. Poté záleží na uvážení správního orgánu, zda adresátovi promine či nepromine zmeškání úkonu, k němuž došlo díky nepřevzetí písemnosti.¹⁸⁹ Správní orgán promine zmeškání úkonu, prokáže-li podatel, že překážkou byly závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění. Na prominutí zmeškání úkonu je tedy právní nárok, který je ale zrelativizován tím, že důvody, které byly příčinou zmeškání úkonu, musely nastat bez zavinění toho, kdo úkon zmeškal a také tím, že správní orgán zmeškání úkonu nepromine, je-li zjevné, že by újma, která by byla způsobena dotčením práv nabytých v dobré víře nebo dotčením veřejného zájmu, převýšila újmu hrozící podateli.¹⁹⁰ Je tedy otázkou, co lze považovat za omluvitelnou překážku nepřevzetí písemnosti. Mohlo by jít například o pobyt v nemocnici nebo pobyt v zahraničí.

O prominutí zmeškání lhůty se rozhoduje usnesením, jež má za následek, že se na opožděně provedený úkon hledí jako na včasný.¹⁹¹

ElÚkon se žádostí o určení neúčinnosti doručení zabývá v ustanovení § 17 odst. 5, přičemž odkazuje na podmínky stanovené jiným právním předpisem, kterým může být právě správní řád a ustanovení § 24 odst. 2. V případě datových schránek bychom jako omluvitelný důvod pro určení neúčinnosti doručení mohli chápat například dlouhodobou nemožnost oprávněné osoby nakládat s obsahem datové schránky bez vlastního zavinění (například při náhlém pobytu v nemocnici, nezaviněné zdržení na zahraniční cestě) a za situace, kdy nebyla

¹⁸⁷VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 453-454

¹⁸⁸Zápis ze semináře k novému správnímu řádu - Praha, 23. a 24. listopadu 2005 [online] Dostupné na < www.mvcr.cz/.../dotazy-a-odpovedi-ke-spravnimu-radu-doc.aspx>

¹⁸⁹FRANC, Pavel. *Správní řád*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s. 2006, s. 159

¹⁹⁰VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 458

¹⁹¹PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 129

ustanovena žádná pověřená osoba.¹⁹²

4.4 Vliv NOZ na účastníky řízení

Vztah správního řádu a občanského zákoníku můžeme vymezit tak, že správní řád je *lex specialis* a občanský zákoník se používá jako *lex generalis* v případě, kdy správní řád některou otázku vůbec neupravuje. Nový občanský zákoník, tedy zákon č. 89/2012 Sb., se projeví v oblasti účastníků řízení a jejich zastoupení. V úvahu připadají dva nové instituty, kterými jsou nápomoc při rozhodování a zastoupení členem domácnosti, jejichž využití není ve správním řízení vyloučeno.¹⁹³

4.4.1 Nápomoc při rozhodování

Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory. Podpůrců může být i více. Smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami. Smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy ji schválí soud. Smlouva však nemusí být uzavřena písemně, pokud strany projeví vůli uzavřít smlouvu před soudem. V tomto případě nejde o klasický vztah zastoupení, v němž zástupce jedná jménem a na účet zastoupeného. Jde o situaci, kdy účastník řízení jedná sám, ale za přímé pomoci a přítomnosti svých podporovatelů. Podpůrce tedy nejedná místo účastníka řízení, nýbrž společně s ním.¹⁹⁴

Na místě je otázka, jestli se tento institut vůbec může užít při komunikaci se správními orgány. Odpověď záleží na tom, jak budeme vykládat pojmy rozhodování a právní jednání, o nichž mluví ustanovení § 45 a 46 NOZ. Pokud budeme vycházet z pojetí, že druhem právního jednání může být i správní řízení, může být institut nápomoci při rozhodování užít. Pokud se však přikloníme ke zužujícímu výkladu, že komunikace se správními orgány a účastenství v nejruznějších řízeních nespadá pod pojem rozhodování a právní jednání, nebude možné nápomoc při rozhodování použít. Je však nutné mít na paměti, že podporovatel není účastníkem řízení ani jeho zástupce, proto nemůže činit procesní úkony náležející výlučně účastníkovi či jeho zástupci.¹⁹⁵

¹⁹²SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., 2009, s. 111

¹⁹³POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 13-14, s. 501

¹⁹⁴POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 13-14, s. 502

¹⁹⁵tamtéž

Pokud chce účastník v řízení před správním orgánem využít účasti a rad svého podpůrce, případně více podpůrců, musí existenci tohoto právního vztahu doložit pravomocným rozhodnutím soudu o schválení smlouvy o nápomoci. Správní orgán totiž nemusí vědět o existenci takového právního vztahu, ledaže by mu to bylo známo z jeho úřední činnosti.¹⁹⁶

Nestačí, aby správní orgán vzal podpůrce na vědomí, měl by s ním komunikovat. Aby podpůrce mohl účinně naplňovat obsah právního vztahu, musí se k němu dostat relevantní informace o správním řízení a chystaných procesních úkonech. Je otázkou, jestli správní orgán musí doručovat písemnosti kromě účastníka řízení také podporovateli, nebo zda postačí informování účastníka řízení s tím, aby své podpůrce obeznámil sám.¹⁹⁷ Myslím si, že záleží především na dohodě účastníka řízení se správním orgánem. Pokud by však podpůrce trval na tom, aby bylo doručováno také jemu, měl by mu správní orgán vyhovět. Zákon dovoluje poskytování podpory od více podpůrců, tím se může zvýšit množství osob participujících na řízení. Pokud by všichni podpůrci požadovali doručování písemností, mohlo by dojít ke zvýšení nákladů řízení.

4.4.2 Zastoupení členem domácnosti

Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky. Zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Ke vzniku zastoupení se vyžaduje schválení soudu. Jedná se o tzv. přímé zastoupení podle soukromého práva, kdy jménem účastníka řízení jedná zástupce (člen jeho domácnosti). Oproti institutu nápomoci při rozhodování by u zastoupení členem domácnosti měl správní orgán doručovat pouze zástupci, tedy za předpokladu, že bude o existenci zastoupení vědět.

Autor článku, z něhož jsem v této části vycházela, v závěru pokládá otázku, jestli jsou tyto instituty ve správním řízení vhodné, jestli by nebylo vhodnější upravit zastoupení ve správním řízení osobám postiženým či sociálně slabým.¹⁹⁸ Myslím si, že tyto instituty lze ve správním řízení použít. Čas ukáže, jak moc se jich bude v praxi využívat. Podle mého názoru by nebylo vhodné upravit ve správním řádu zastoupení ve správním řízení pro osoby postižené jako zvláštní druh zastupování, jelikož tomu tak není například ani v soudním řádu správním či

¹⁹⁶tamtéž

¹⁹⁷tamtéž

¹⁹⁸POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 13-14, s. 503

občanském soudním řádu, a pokud účastník bude chtít některého z těchto institutů využít, učiní tak za pomoci občanského zákoníku.

Závěr

Diplomová práce pojednává o tématu doručování ve správním řízení. Doručování je pro správní řízení klíčovým institutem. V první kapitole se snažím charakterizovat tento institut a jeho význam ve správním řízení. Jde o komunikační prostředek, který slouží k informovanosti účastníků řízení a dalších osob. Nejvýznamnějším z doručovaných dokumentů je správní rozhodnutí. Určení dne doručení je pro rozhodnutí významné, protože den doručení určuje běh lhůt, nabytí moci a vykonatelnosti rozhodnutí.

Právní úprava doručování není sjednocena pro všechny právní obory. Jednotně je upraveno doručování prostřednictvím informačního systému datových schránek, které je upraveno zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, v z.p.p. Obecnou úpravu správního řízení nalezneme v zákoně č. 500/2004 Sb., správním řádu, v z.p.p. V právním řádu však nalezneme řadu zvláštních právních úprav, například zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v z.p.p. nebo zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v z.p.p. Zvláštní právní předpisy mají přednost před správním řádem. Pokud však zvláštní zákon nestanoví jiný postup, použije se správního řádu, jak určuje princip subsidiarity správního řádu. Správní řád se doručování věnuje v osmi paragrafech, které nalezneme v Části druhé správního řádu, v Dílu 4. Je upraveno doručování písemností ve směru od správního orgánu navenek.

Způsoby doručování, kterým jsem věnovala druhou kapitolu, určují, kdo doručuje. Možnost zvolit způsob doručení patří mezi obecné principy doručení. Správní orgán může doručovat sám, nebo prostřednictvím jiného. Podle toho jsem rozdělila druhou kapitolu, kde nejprve řeším způsob, kdy správní orgán doručuje sám. Správní orgán by měl doručovat primárně do datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě, jak stanoví EIÚkon v § 17. Doručení na místě shledávám jako nejvíce efektivní způsob doručení, dokument se adresátovi fyzicky předá například při ústním jednání. Správní řád blíže nekonkretizuje podmínky doručení na místě a ani tento způsob neupřednostňuje jak je tomu například v občanském soudním řádu. Veřejnou vyhláškou se doručuje osobám neznámého pobytu (v případě osob fyzických) nebo sídla (u osob právnických) a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon. V případě, kdy písemnost není možné doručovat prostřednictvím datové schránky, správní orgán může doručit prostřednictvím svých zaměstnanců.

Dále jsem se zabývala způsoby, kdy správní orgán doručuje prostřednictvím jiného. Může se jednat o doručení prostřednictvím obecního úřadu, jemu naroveň postaveného správního

orgánu, policejního orgánu, prostřednictvím obecní policie či prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Nejčastějším v praxi bude doručování prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Problematiku poštovních služeb najdeme upravenou v zákoně č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, v z.p.p. Ve správním řádu nalezneme spíše nadbytečně upravenou povinnost správního orgánu zvolit takovou poštovní službu, aby z poštovní smlouvy vyplývala povinnost dodat poštovní zásilku obsahující písemnost způsobem, který je v souladu s požadavky na doručení písemnosti. Veřejnoprávní odpovědnost za doručení však vždy nese správní orgán i v případě, že doručuje prostřednictvím jiného, což potvrdil i Nejvyšší správní soud.

Ve třetí kapitole se věnuji režimům doručování, které určují, jakou formou se doručuje. Nejprve se zabývám datovými schránkami, které lze podle J. Vedrala zařadit jak pod způsoby doručování tak i pod režimy doručování. Zákon rozlišuje použití datových schránek na dobrovolné a povinné. Orgány veřejné moci, které jsou pro účely EIÚkon specificky vymezeny, mají povinnost mít datovou schránku a ve vztahu k jiným orgánům veřejné moci doručovat dokumenty jejím prostřednictvím. Ve vztahu k fyzickým osobám, podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám a za předpokladu, že tyto osoby mají zřízení datovou schránku, je upřednostněno doručování prostřednictvím datové schránky, pokud to umožňuje povaha dokumentu a pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě. Orgán veřejné správy může používat datovou schránku také jako subjekt soukromoprávního vztahu, na tuto problematiku však není jednotný názor. Datové schránky lze chápat jako projev modernizace veřejné správy, mají však také své odpůrce. Proto považuji za vhodné u fyzických osob ponechat na dobrovolnosti, zda si datovou schránku zřídí nebo nikoli.

Dále se zabývám režimem doručení na elektronickou adresu, který je možný se souhlasem správního orgánu na požádání účastníka, pokud to nevylučuje zákon nebo povaha věci a může-li přispět k urychlení řízení. U tohoto způsobu je nutná součinnost adresáta, který musí ve stanovené lhůtě potvrdit doručení a připojit uznávaný elektronický podpis.

Dále jsem se zabývala doručením do vlastních rukou, doručením na dodejku a obyčejnému doručení. Správní řád obsahuje taxativní výčet písemností, které se doručují do vlastních rukou. Jsou jimi předvolání, stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí, písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon, a jiné písemnosti, o kterých to nařídí oprávněná úřední osoba. Do vlastních rukou se doručuje také písemnost, u níž hrozí, že by mohla být vydána jinému účastníkovi řízení, který má na věci protichůdný zájem. Jako specifika doručování právnickým osobám do vlastních rukou lze uvést, že takovou písemnost může převzít jen ten orgán či osoba, který může jednat jménem PO před soudem. Dalším specifikem je to, že

právnícká osoba nemůže v případě tzv. náhradního doručení žádat o prominutí zmeškání úkonu s poukazem na to, že se na adrese jejího sídla nikdo nezdržuje. Dalším z obecných principů doručování je potvrzení doručení, k němuž slouží dodejka. Podle správního řádu č. 500/2004 Sb. již dodejka nemá charakter veřejné listiny, ale stále je považována za obvyklý důkazní prostředek prokazující doručení. Neformálně se doručují písemnosti, u kterých není potřeba doložení doručení, nebo u kterých zákon nepožaduje doručení do vlastních rukou, nebo u kterých to nenařídí oprávněná úřední osoba.

Do závěrečné kapitoly jsem vybrala instituty, které mohou být problematické v praxi. Jako první z nich jsem zvolila adresu. Správní řád určuje pořadí adres pro doručování, které by mělo být dodržováno. Problematickým shledávám doručování v případě, že má adresát trvalý pobyt na ohlašovně, zvláště v případě, kdy ohlašovna nepřebírá výzvy o uložení písemnosti, a také doručování do ciziny v případě, kdy potřebná služba není zavedena v cílové zemi. Volba adresy pro doručování je projevem vůle účastníka, kterým správní orgán žádá o doručování na jím vybranou adresu. Můžeme ji také považovat za jeden z obecných principů pro doručování. Účastník řízení může požádat také o doručování elektronickým způsobem. U obou případů však není právní nárok na vyhovění, uplatní se zde správní uvážení.

Správní uvážení se při doručování objevuje ve více případech. Například u doručování veřejnou vyhláškou, protože správní řád neurčuje, kdy má správní orgán zveřejnit písemnost a kdy pouze oznámení o možnosti převzít písemnost. Dále se uplatní při výběru provozovatele poštovních služeb nebo při úvaze, zda může dojít k vydání písemnosti jinému účastníkovi řízení, který má na věci protichůdný zájem. V neposlední řadě také v souvislosti se žádostí účastníka o prominutí zmeškání úkonu.

Prominutí zmeškání úkonu se uplatňuje v případě, kdy došlo k tzv. náhradnímu doručení, tedy když adresát nebyl zastížen a nebylo možné písemnost doručit ani jiným způsobem. V takovém případě se písemnost uloží a pokud nebyla vyzvednuta v úložní době deseti dnů, považuje se za doručenou. Správní uvážení bychom našli i tady, konkrétně správní orgán rozhodne, zda po uplynutí úložní doby bude písemnost vhozena do domovní schránky adresáta, nebo jestli se vrátí správnímu orgánu.

V závěru jsem krátce zmínila nápomoc při rozhodování a zastoupení členem domácnosti, které do právního řádu od 1.1.2014 přinesl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Prací se prolínal princip materiálního doručení související s vadami v doručování. Nesprávný způsob doručení neznamena pokaždé závažnou vadu rozhodnutí, kvůli které je nutné rozhodnutí zrušit. Účelem doručování je seznámení adresáta s doručovanou písemností, proto budeme vždy zkoumat, jestli se tak stalo. Nápravy vadného způsobu doručování je

možné dosáhnout požádáním o neúčinnost doručení, následně odvoláním. Pokud by odvolání bylo zamítnuto, účastník řízení má možnost obrátit se na správní soud.

V práci jsem se také dotkla e-governmentu, úředních desek, limitované působnosti obecní policie, podmínek provozování poštovních služeb, evidence provozovatelů poštovních služeb, Poštovního věstníku, autorizované konverze dokumentů a elektronického podpisu.

Mezi další možné problémy, které v práci nebyly řešeny, bych zařadila vliv zastoupení nebo ustanovení opatrovníka ve správním řízení na doručování, nebo problematiku toho, kdo kromě adresáta může písemnost přijmout a za jakých podmínek, nebo práva a povinnosti doručovatelů.

Seznam použitých zdrojů (bibliografie)

Právní předpisy

- * Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v z.p.p.
- * Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v z.p.p.
- * Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v z.p.p.
- * Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, v z.p.p.
- * Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v z.p.p.
- * Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v z.p.p.
- * Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v z.p.p.
- * Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, v z.p.p.
- * Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v z.p.p.
- * Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v z.p.p.
- * Vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek
- * Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

Judikatura

- * Rozsudek NSS ze dne 21.10.2004, sp.zn. 5 a 125/2002, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí NSS, roč. 5, č. 4/2007, rozhodnutí č. 1139
- * Rozsudek NSS ze dne 18.8.2005, sp.zn. 2 Afs 202/2004
- * Rozsudek NSS ze dne 6.3. 2009, sp.zn. 1 Afs 148/2008
- * Rozsudek NSS ze dne 30.6.2010, sp.zn. 1 As 10/2010
- * Rozsudek NSS ze dne 20.7.2010, sp.zn. 8 As 65/2009
- * Rozsudek NSS ze dne 30.9.2010, sp.zn. 5 As 44/2010
- * Rozsudek NSS ze dne 16.12.2010, sp.zn. 1 As 90/2010
- * Rozsudek NSS ze dne 8.2.2012, sp.zn. 3 Ads 131/2011
- * Rozsudek NSS ze dne 4.10.2012, sp.zn. 7 Afs 18/2012
- * Rozsudek NSS ze dne 31.10.2011, sp.zn. 8 As 16/2011
- * Rozsudek NSS ze dne 8.12.2011, sp.zn. 5 As 87/2011
- * Rozsudek NSS ze dne 10.4.2013, sp.zn. 3 As 56/2012
- * Rozsudek NSS ze dne 29.5.2013, sp.zn. 4 As 32/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 30.5.2013, sp.zn. 6 As 13/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 17.10.2013, sp.zn. 6 Ans 1/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 6.2.2014, sp.zn. 1 As 106/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 29.4.2014, sp.zn. 5 As 85/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 18.6.2014, sp.zn. 3 Ads 100/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 9.10.2014, sp.zn. 4 As 158/2014
- * Rozsudek NSS ze dne 8.12.2014, sp.zn. 2 As 25/2013
- * Rozsudek NSS ze dne 15.12.2014, sp.zn. 6 As 218/2014
- * Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28.3.2014, sp.zn. 30 a 95/2012

Komentáře

- * VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*, 2. vydání, Praha: Bova Polygon, 2012, 1446 s.
- * PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1. 2013*, 1. vydání, Praha: Leges, 2012, 464 s.
- * JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, 848 s.

- * JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2013, 610 s.
- * BAXA, Josef a kol. *Daňový řád: komentář. I díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 763 s.
- * KOBÍK, Jaroslav, KOHOUTKOVÁ, Alena. *Daňový řád s komentářem*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2010, 958 s.
- * SMEJKAL, Vladimír. *Datové schránky v právním řádu ČR. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. 1. vydání, Praha: ABF, a.s., 2009, 176 s.
- * MACKOVÁ, Alena, ŠTĚDRŇ, Bohumír. *Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 518 s.

Monografie

- * SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*, 2. vydání, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 386 s.
- * KOLEKTIV AUTORŮ. *Historický vývoj právní úpravy správního řízení a dalších postupů ve veřejné správě v českých zemích (1918-2005)*. 1. vydání. Olomouc: Periplum; Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 445 s.
- * SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal. *Jak na datovou schránku: praktický manuál pro každého*. 1. vydání, Praha: Linde, 2012, 197 s.
- * HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 1459 s.
- * ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od a do Z*. 2. vydání. Olomouc: ANAG, 2012, 567 s.
- * KADEČKA, Stanislav a kol. *Správní řád*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2006, 601 s.
- * WEYR, František. *Správní řád: vládní nařízení ze dne 13. ledna 1928 Sb. z. a n.* 1. vydání. Brno: Barvič & Novotný; čs. a.s. právník, 1930, 212 s.
- * MADAR, Zdenek a kol. *Slovník českého práva. Díl 2*. vydání. Praha: Linde, 1999, 857 s.
- * MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. vydání. Praha: Leges, s.r.o., 2012, 464 s.
- * LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, 255 s.

Odborné články

- * SVOBODA, Karel. Proč české soudy už nemají hledat pravdu. *Právník*, 2009, roč. 148, č. 8, s. 866-875
- * SMEJKAL, Vladimír. Jednotný zákon o podávání a doručování? *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 10, s. 4-9
- * ŠČERBA, Tomáš. Niekoľko úvah nad zákonom č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 17, č. 1, s. 21-26
- * SMEJKAL, Vladimír. Datové schránky po roce. *Právní rádce*, 2010, roč. 18, č. 7, s. 4-13
- * VLK, Václav. Dva problémy s datovými schránkami. *Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 7-8, s. 25-26
- * MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. Zřízení datové schránky jako subjektivní právo. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 1, s. 30-32
- * PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika podání k soudu prostřednictvím datové schránky. *Bulletin advokacie*, 2013, roč. 20, č. 1-2, s. 23-25
- * KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, Dana. Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním. *Bulletin advokacie*, 2012, roč. 19, č. 5, s. 22-29
- * SMEJKAL, Vladimír. Další informace k datovým schránkám a konverzi dokumentů. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 16, č. 7-8, s. 22-24
- * KILIES, Petr, MERKUNOVÁ, Olga. Datové schránky a soukromoprávní úkony orgánu veřejné moci. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 16, s. 588-593
- * PROKEŠ, Josef, ŠTĚDRŮ, Bohumír. Datové schránky, elektronický podpis a autorizovaná konverze dokumentů. *Bulletin advokacie*, 2011, roč. 18, č. 10, s. 30-32
- * PETERKA, Jiří, PODANÝ, Jan. Problematika elektronického podpisu v soudní praxi. *Právní rozhledy*, 2010, roč. 18, č. 19, s. 689-698
- * KOLMAN, Petr. Doručování právníkům osobám do vlastních rukou. *Právní rádce*, 2008, roč. 16, č. 7, s. 50-52
- * POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 13-14, s. 499-503

Ostatní

- * Metodika doručování správních písemností prostřednictvím poštovních zásilek
- * Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných

celcích

- * Doručování písemností strážníky
- * Dotazy a odpovědi ke správnímu řádu. Zápis ze semináře k novému správnímu řádu, Praha, 2005
- * Změny správního řádu po 1.7.2009
- * Informace k postupu ohlašoven při zápisu údaje o adrese místa trvalého pobytu
- * Závěry ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu
 - * Závěr č. 19: Počítání lhůty při doručování veřejnou vyhláškou podle § 25 odst. 2
 - * Závěr č. 24: Doručování správních písemností prostřednictvím poštovních obálek
 - * Závěr č. 86: Právní účinky doručení podle správního řádu v případě kdy mělo být doručováno do datové schránky a právní účinky doručení do nesprávné datové schránky
 - * Závěr č. 93: Počítání lhůty podle § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
 - * Závěr č. 123: Doručování fyzickým osobám na adresu ohlašovny
vše dostupné na www.mvcr.cz
- * Důvodová zpráva k zákonu č. 300/2008 Sb. – dostupná na www.psp.cz
- * Důvodová zpráva k zákonu č. 186/2006 Sb. – dostupná na www.psp.cz

Internetové zdroje

- * LECHNER, Tomáš. *Jak se ČR připravuje na implementaci eIDAS aneb Budoucnost elektronického podpisu v České republice* [online] Dostupné na www.systemonline.cz/clanky/jak-se-cr-pripravuje-na-implementaci-eidas.htm >
- * www.mvcr.cz
- * www.datoveschranky.info
- * www.ceskaposta.cz
- * www.ctu.cz
- * www.egov.cz
- * www.mestyscernahora.cz
- * www.mpzlin.cz
- * www.psp.cz
- * www.novinky.cz

Shrnutí

Diplomová práce se zabývá doručováním ve správním řízení ve směru od správního orgánu k adresátu veřejné správy. Jejím cílem je podrobně rozebrat právní úpravu doručování se zaměřením na způsoby a režimy doručování. Práce vychází ze zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Stručně je zmíněn vztah správního řádu vůči zvláštním právním předpisům.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola, nazvaná „Doručování“, se zabývá charakteristikou institutu, jeho významem ve správním řízení a právní úpravou. V práci je několikrát zmíněn materiální princip doručení.

Druhá kapitola se zabývá způsoby doručování. Datové schránky, veřejná vyhláška, úřední deska, doručení na místě, jsou příkladem, kdy správní orgán doručuje sám. Pokud správní orgán doručuje prostřednictvím jiného, může zvolit obecního úřad, jemu naroveň postavený správní orgán, policejní orgán, obecní policii nebo provozovatele poštovních služeb.

Třetí kapitola se zabývá režimy doručování. Rozebráno je doručování prostřednictvím informačního systému datových schránek a s ním spojená konverze dokumentů, elektronické doručení a s ním spojená problematika elektronických podpisů, doručení do vlastních rukou, doručení na dodejku a obvyčejné doručení.

V poslední kapitole jsou vybrány instituty, které mohou být problematické v praxi. V závěru je krátce zmíněn možný vliv NOZ na doručování ve správním řízení.

Summary

This thesis deals with question of delivery in administrative proceedings in the direction of the administrative authority. The goal of the thesis is to describe legislation of delivery with focus on the methods and modes of delivery. Thesis is based on act no. 500/2004 Coll., administrative rule, in the wording of later regulations. There is briefly mentioned the relationship of administrative rule and other regulations.

This thesis is divided into four chapters. The first chapter, called „Delivery“, deals with the characteristics of this institute, with his importance in administrative procedure and with legislation. Several times there is the mention of the material principle of delivery.

The second chapter deals with methods of delivery. The data boxes, public notice, the official board, delivery on the spot – they are the methods when administrative authority delivers on its own. Administrative authority can deliver through another – like the municipal authority, the police or municipal police or the operator of postal services.

The third chapter deals with the modes of delivery. There is explained delivery by the system of data boxes and authorised conversion of the documents, electronic delivery and electronic signature, delivery into own hands, proven delivery and common delivery.

In the last chapter are chosen institutes which can cause the problems. In the end there is briefly mentioned the potential influence of act no. 89/2012 Coll., the civil code.

Seznam klíčových slov

Doručení

Materiální funkce doručení

Způsob doručení

Režim doručení

Veřejná vyhláška

Provozovatel poštovních služeb

Doručení na místě

Informační systém datových schránek

Elektronické doručení

Volba adresy

Autorizovaná konverze dokumentů

The list of key words

Delivery

The material concept of delivery

The method of delivery

The mode of delivery

The public notice

The operator of postal services

Delivery on the spot

The system of data boxes

Electronic delivery

The choice of address

The authorised conversion of documents